

Okupacijų nusikaltimai bus deramai įvertinti

Vilnius, lapkričio 17 d. (Elta) — Rugsėjo mėnesį prezidento Valdo Adamkaus dekretu sudaryta Tarptautinė komisija nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti antradienį susirinko į pirmąjį posėdį, kuriame nustatė savo veiklos tikslus.

„Kreipiuosi į jus, pradedantį svarbų darbą, kurio rezultatai gali padėti mums visiems atsakyti į istorijos keliamus klausimus. Kreipiuosi į komisijos narius ne tik kaip į visuomeninę organizaciją, bet pirmiausia kaip į žmones, kurių veiklą ir pastangas sieju su morale, humanizmu ir atviro sąjūdo tiesos tokios, kokia ji yra“, posėdžio pradžioje sakė V. Adamkus.

Pasak prezidento, istorinio teisingumo reikia ir Lietuvos, ir tarptautinei bendruomenei. „Iki šiol nėra galutinai atsakyta, kas, kaip ir kodėl vyko mūsų valstybės teritorijoje Antrojo pasaulinio karo metais. Mūsų pareiga — iškoti atsakymų į šiuos klausimus. Kviesdami kitų pasaulio šalių mokslo bei visuomeninių organizacijų atstovus, tikimės efektyvaus bendro darbo bei objektyvių vertinimų“, kalbėjo Lietuvos vadovas.

Valstybės vadovas tvirtino laiką komisijai kompetentinga. Tačiau, pasak V. Adamkaus, jei pačiai komisijai atrodytų tikslinga, ji galėtų sudaryti po atskirą padalinį sovietų ir nacių nusikaltimams tirti.

Prezidentas pripažino, kad „jokia komisija negalėtų atsa-

kyti į absoliučiai visus iš praetis kylančius klausimus“. Todėl, V. Adamkaus nuomone, darbą pradedantios institucijos uždavinys — kaip galima arčiau priartėti prie istorinės tiesos, pateikti kaip galima aiškesnį ir pilnesnį įvykių Lietuvoje II pasaulinio karo metais vaizdą.

„Net jeigu iškiltų faktų, kurie vienai ar kitai tautai būtų nemalonūs, būtina juos pasakyti. Būtina atvirai išsakyti žodžius, kurių nutylėjimas gali tapti kliūtimi normaliai bendrauti ir suprasti vieniems kitus. Norėčiau, kad ateinančios kartos nepatirtų tos įtampos, kuri kartais lydi abipusius įtarinėjimus ir nemalonią tylą“, teigė V. Adamkus.

Rugsėjo 7 d. sudarytos Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti pirmininku buvo paskirtas Seimo narys Emanuelis Zingeris, o vykdančiuoju pirmininku — istorijos profesorius Liudas Truska.

Tarptautinei komisijai priklausė dar trylikos narių — Lietuvos, Izraelio, Rusijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Didžiosios Britanijos mokslininkai, įvairių organizacijų ir prezidento V. Adamkaus atstovai.

Si tarptautinė komisija įvertins 1939-1991 metų įvykius Lietuvoje ir, kaip tikimasi, padės objektyviai pažvelgti į nacių bei sovietų okupacijos metais padarytus nusikaltimus, kuriuose nukentėjo ar galėjo dalyvauti ir Lietuvos piliečiai.

Saugumo komitetas pripažįsta savo trūkumus

Vilnius, lapkričio 17 d. (BNS) — Seimo Nacionalinio saugumo komitetas kritikuoja visas Lietuvos saugumą turinčias užtikrinti institucijas, tačiau kartu pabrėžia, kad nekokybišką darbą didžiaja dalimi lemia lėšų trūkumas.

Komiteto pirmininkas Algirdas Katkus antradienį Seimui pateikė pastarųjų pusių metų veiklos ataskaitą, kurioje, be kita ko, vardinami krašto apsaugos, vidaus reikalų sistemos bei Valstybės saugumo departamento trūkumai.

Ataskaitoje pažymima, kad Krašto apsaugos ministerija nepakankamai įgyvendina nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo nuostatas, kurios yra „ypač svarbios valstybei“.

Tarp tokių minima iki šiol neregamentuota visuotinė gynyba, alternatyvios krašto apsaugos tarnyba, pasienio policijos ir kitų specializuotų policijos dalinių pasirengimas ir dalyvavimas krašto gynyboje.

Vyriausybei priekaištaujama dėl ligi šiol neįkurtos nacionalinio saugumo strateginio planavimo grupės, kuri numatytų galimas ateities situacijas, naujus pavojus, jų poveikį, projektuotų išankstinių veiksmų įsivengti ir nuo jų apsaugoti.

Seimo komiteto nuomone, tokia grupė turėtų numatyti, kokios bus valstybės vadovų sprendimų pasekmės ateityje, kaip jos įtakos valstybinį saugumą.

Vidaus reikalų ministerijai priekaištaujama dėl vis dar neišspręstos kontrabandos, neteisėtos migracijos problemos, dėl dažnų tarnybinės drausmės pažeidimų bei kyšininkavimo.

Parlamentinės priežiūros funkcija atliekančio komiteto netenkinama ir padėtis vidaus reikalų sistemos kadru srityje — dar neužimti beveik 30 proc. etatų, netobula yra kadro atrankos bei jau dirbančių pareigūnų atestacijos sistema. Kalbėdamas Seimo visuotiniame posėdyje, A. Katkus pabrėžė, kad labiausiai valdžios dėmesio, visų pirma, finansinio, trūksta Valstybės saugumo departamentui.

Jis ragino kuo greičiau sukurti specialiųjų tarnybų surinkamos informacijos analizės sistemą, kad kaupiama informacija nenuiegtų perniek, o būtų efektyviai panaudojama.

*** Pirmadienį Lenkijos nacionalinio švietimo ministras profesorius Mirosław Handke bei Lietuvos švietimo ir mokslo ministras Kornelijus Platelis pasirašė Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimo sutartį švietimo srityje 1998-2001 metams. Sutartimi šalys įsipareigojo remti tiesioginį bendradarbiavimą tarp visų pakopų mokymo įstaigų, ypač pasienio rajonuose, keistis studentų, dėstytojų, mokslininkų bei abiejų ministerijų specialistų delegacijomis. (Elta)**

Nuotr.: Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus (kairėje) įteikė JAV politologui Zbigniew Brzezinski Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 1-ojo laipsnio ordina. (Elta)

Į Lietuvą atvyko JAV politologas Zbigniew Brzezinski

Vilnius, lapkričio 16 d. (Elta) — Žinomas amerikietis politologas Zbigniew Brzezinski sako tikįs, kad kitą kartą atvykęs į Lietuvą lankysis jau valstybėje, integruotoje į europines politines, ekonomines ir saugumo struktūras.

Pirmadienį iš prezidento Valdo Adamkaus priimdamas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 1-ojo laipsnio ordina, Z. Brzezinski sakė, kad šis apdovanojimas jam turi labai didelę prasmę. „Tai valstybės, kuri nuosekliai eina demokratijos keliu, apdovanojimas“, teigė jis.

Politologas prisiminė jau tris kartus lankęsis Lietuvoje. „Pirmą kartą tai buvo dar tuomet, kai Lietuva buvo okupuota. Antrą kartą aš jau mačiau išsivadavimą, žmonių norą gyventi demokratinėje valstybėje. Dabar lankydamasis pastebiu jūsų konsolidaciją siekiant narystės europinėje ir transatlantinėje struktūroje. Tikiu, kad kitą kartą apsi-

lankius čia, Lietuva bus jau integruota į demokratiją užtikrinančias organizacijas“, kalbėjo Z. Brzezinski.

Lietuvos prezidento dekretu dėl JAV Strateginių ir tarptautinių studijų centro vadovo apdovanojimo nurodoma, kad ordinas skiriamas „už ypatingą paramą Lietuvai siekiant bei įtvirtinant valstybės nepriklausomybę, už nuolatinę pastangą plėtojant Lietuvos ir JAV tarpvalstybinius ryšius bei padedant Lietuvai integruotis į pasaulio valstybių bendriją“.

Dėl Lietuvos pakvietimo į NATO teks kovoti Amerikoje

Vilnius, lapkričio 17 d. (BNS). Sprendimą pakviesti Lietuvą į NATO nulems sunki politinė kova Jungtinėse Valstybėse, ir nerealu tikėtis, kad šis pakvietimas bus įteiktas per NATO viršūnių susitikimą Vašingtone kitą balandį, antradienį Lietuvos Seimo na-

Žalieji nepritaria Nidos oro uosto plėtrai

Vilnius, lapkričio 17 d. (Elta) — Lietuvos žalieji yra griežtai prieš turizmo industrijos plėtrą Kuršių nerijos nacionaliniame parke ir reikalauja laikytis prieš ketverius metus patvirtinto parko generalinio plano, kuriame rekomenduota nerijoje plėtoti tik rekreacinį-kultūrinį turizmą, ribojant lankytojų srautą ir didelių turistinių kompleksų statybą.

Lietuvos žaliųjų judėjimas (LŽJ) paragino Seimą ir prezidentą nelikti abejingiems, kai sprendžiamas Kuršių nerijos likimas.

Ypač didelį judėjimo pasipiktinimą sukėlė planai plėsti ir modernizuoti Nidos oro uostą.

Rugsėjo 4 dieną Neringos savivaldybės taryba patvirtino oro uosto detalų planą, kuriame numatoma pastatyti 1,5 kilometro ilgio skrydžio juostą su lėktuvų pakilimo taku, peronu, lėktuvų stovėjimo aikštele, tarnybinių pastatų ir skrydžių valdymo centru. Numatomas oro uosto apkrovimas būtų apie du skrydžius per dieną lėktuvams iki 40 vietų.

„Tokio objekto statybai rei-

kia iškirsti daugiau kaip 40 hektarų miško, nulyginti Bulvikių kalno šlaitą, iškelti veikiantį vandenvietę, sunaikinti pamario palvę ir urvinių ančių telkimosi vietas“, rašoma Eltai perduotame LŽJ pareiškime.

Pasak judėjimo, vyriausybės sprendimu leista Nidos oro uostą naudoti tik tarnybiniams reikmėms, o Aplinkos ministerijos derinimais nurodoma turpimo-kilimo takti naudoti tik avariniams ir epizodiniams nusileidimams.

Primenama, kad 1994 m. patvirtintame Kuršių nerijos nacionalinio parko generaliniame plane nenumatyta plėsti parko ūkinės zonos ribų, keisti transporto sistemos ar plėtoti galingos turizmo industrijos. Saugomų teritorijų įstatymu nacionaliniuose parkuose griežtai apribota komercinė ūkinė ir statybinė veikla.

„Kviečiame Seimą ir prezidentą nelikti abejingiems, kai sprendžiamas Kuršių nerijos likimas, kitaip kalbos apie „lietuvišką Šveicariją“, nepakartojamo grožio kampelių, vairs tik demagogija ir praėjusio laiko aidu“, baiminasi LŽJ.

riams pareiškė Zbigniew Brzezinski.

Z. Brzezinski įspėjo Lietuvos Seimo narius neturėti klaidingų vilčių, kad Lietuva balandį Vašingtone bus pakviesta prisijungti prie Šiaurės Atlanto sąjungos.

Jo nuomone, per NATO viršūnių konferenciją bus apsiribota sąjungos plėtros koncepcijos patvirtinimu, neįvardijant valstybių.

Tačiau Z. Brzezinski neatmeta galimybės, kad viršūnių susitikime balandį NATO valstybių užsienio reikalų ir gynybos ministras bus nurodyta 1999 metų pabaigoje ir 2000-ųjų pradžioje „paleisti“ mechanizmą, kuris nustatys, su kuriomis valstybėmis vėliau bus pradėtos derybos dėl narystės NATO.

Pasak politologo, JAV visuomenė iš esmės laikosi labai palankios Baltijos valstybės nuostatos, tačiau yra nerimaujanti, kad jų pakvietimas į NATO apsunkins santykius su Rusija, kuri vis dar tebėra neišsiskioje politinės raidos stadijoje.

Pasak jo, visų trijų Baltijos valstybių priėmimas į NATO antroje plėtimosi stadijoje dėl šios įtampos yra „mažiausiai tikėtinas“.

„Vienintelė alternatyva — kad būtų svarstoma tik viena valstybė. Valstybė, kuri galėtų argumentuoti esanti pasirodusi atitikti objektyvius narystės reikalavimus ir mažiau provokuoja Rusiją, nes neturi vidinių etninių problemų“, sakė Z. Brzezinski.

„Tai akivaizdžiai tinka Lietuvai“, konstatavo jis.

Tačiau, politologo nuomone, prireiks „milžiniškų“ politinių pastangų, kad ši teorinė galimybė būtų įgyvendinta praktiškai.

Politologas pabrėžė, kad šioje kovoje ypač svarbus Amerikos lenkų kongreso įsi-pareigojimas remti Lietuvos siekį tapti NATO nare. Pasak jo, būtent dėl JAV lenkų aktyvumo 19-koje iš 50-ties valstijų įstatymų leidėjai priėmė Lenkijos įstojimą į NATO remiančius nutarimus.

*** Statistikos departamento atliktą apklausą rodo, kad 72 proc. gyventojų savo gyvenimo lygį vertina kaip vidutinišką, 26 proc. priskyrė save vargšams, o 2 proc. tvirtina gyvenantys pasiturinčiai. Namų ūkio tyrimo duomenimis, per šiuos metus 9 mėnesius gyventojų išlaidos maistui sudarė mažiau kaip pusę išlaidų arba 49,2 proc. Prieš porą metų išlaidos maistui buvo 6 proc. didesnės. Antrąją pagal dydį išlaidų dalį sudaro lėšos, skirtos būsto išlaikymui, kuriai ir energijai, jos sudarė 12,2 proc. Drabužiams ir avalynei piliečiai per mėnesį skiria 7,6 proc. išlaidų arba 32 litus viename žmogui. (Elta)**

*** Premjeras Gediminas Vagnorius atidėjo šią savaitę planuotą vizitą į Vašingtoną, nes dėl JAV administracijos užimtumo nepavyko suruošti kelių svarbių susitikimų. Ministras pirmininkas ir JAV turėjo vykti šį trečiadienį, tačiau, Lietuvos ir Amerikos vyriausybės susitarimu, vizitas nukeltas į kitų metų sausį. BNS žiniomis, atidėti G. Vagnorius vizitą pasiūlė JAV administracija, dabar užsiėmusi Irako krizes sureguliuoti.**

JAV senatoriai neprieštarauja Lietuvos narystei NATO

Vilnius, lapkričio 17 d. (Elta) — Prezidentas Valdas Adamkus antradienį susitikime su Vilniuje viešintiais Jungtinių Amerikos Valstijų senatoriais ne iš vieno jų neišgirdo nuomonės, kad NATO plėtra turi būti sustabdyta.

Net vadinamieji „NATO skeptikai“ kalbėjo apie tai, kad sąjunga turi būti plečiama, o Lietuva kartu su Slovėnija yra „potencialiausių būsimųjų organizacijos narių sąrašo viršuje“.

Respublikono William V. Roth vadovaujama aštuonių JAV senatorių delegacija atvyko į Lietuvą susipažinti su jos pasirengimu siekiant narystės NATO. Keli šios delegacijos nariai, pavyzdžiui, senatoriai Dale Bumpers ir John Warner, laikomi NATO plėtros skeptikais.

„Prezidentas buvo patenkintas šiuo susitikimu, nes ne vienas senatorius nekalbėjo prieš NATO plėtrą. Jis buvo užtikrintas, kad NATO plėtimasis į Rytus tęsis“, po beveik valandą trukusio susitikimo žurnalistams sakė prezidento atstovė spaudai Violeta Gaižauskaitė, pridūrusi, kad, senatorių nuomone, Lietuvos sekmė daugiau ar mažiau priklausys nuo to, kaip ji pristatys savo pasiekimus tiek politinėje, tiek ekonominėje, tiek

ir karinėje srityse.

Senatorius W. V. Roth žurnalistams sakė tikįs, kad „ateis diena, kai Lietuva taps sąjungos nare“. Jis mano, kad balandžio mėnesį Vašingtone įvyksiančiame NATO viršūnių susitikime bus pabrėžtas sąjungos „atvirų durų“ politikos tęstinumas.

Eltos žiniomis, iš kai kurių senatorių prezidentas net išgirdęs nuomonę, kad „NATO prarastų pasitikėjimą, jeigu ji negintų Lietuvos krizes atveju“. Be to, jų nuomone, jeigu naujos sąjungos narės Vašingtono susitikime nebus įvardintos, „Lietuva ir Slovėnija yra realiausių kandidatų į šią organizaciją sąrašo viršuje“.

V. Adamkus informavo senatorius, kad Lietuva didina išlaidas krašto apsaugai, tobulina valstybės gynybos sistemą.

Susitikime su prezidentu kalbėta ir apie Rusijos krizes įtaką Lietuvos ekonomikai, santykius su kaimyninėmis valstybėmis.

Dviejų dienų vizito į Vilnių atvykę JAV senatoriai taip pat susitiko su Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu, ministru pirmininku Gedimynu Vagnoriumi, užsienio reikalų ministru Algirdu Saudar-gu.

Nevežio apygardoje — 11 kandidatų į Seimo narius

Panevėžys-Vilnius, lapkričio 13 d. (Elta) — Sekmadienį Nevežio rinkimų apygardoje Nr. 26 vyks rinkimai į laisvą Seimo nario vietą. Jie laikomi pasitikėjimo politinėmis jėgomis patikrinimu įpusėjus dabartinio parlamento kadencijai.

Kandidatai: mokslininkas, buvęs Seimo narys Antanas Baskas — nepriklausomas kandidatas; mokytoja Joana Čiplytė — iškelta Lietuvos socialdemokratų partijos; verslininkas Virginijus Daukas — iškeltas Lietuvos liberalų sąjungos; akcinės bendrovės

„Metalistas“ darbuotojas Sergejus Davydovas — nepriklausomas kandidatas, remiamas LDDP; Panevėžio apskrities viršininko administracijos socialinių reikalų ir švietimo departamento direktorius Kestutis Gudus — iškeltas Centro sąjungos; Panevėžio apskrities viršininkas Tomas Josas — iškeltas Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių); mokslininkas Edvardas Krisciūnas — iškeltas Nacionalinės partijos „Jaunoji Lietuva“; rašyto-

jas Edmundas Malūkas — iškeltas Naujosios sąjungos (socialistų); dainininkas ir kompozitorius Algirdas Motuzas — nepriklausomas kandidatas; savivaldybės įmonės „Panevėžio būstas“ vadovas Vitalijus Setkevičius — iškeltas Lietuvos krikščionių demokratų partijos; visuomenės veikėjas, buvęs disidentas Antanas Terleckas — iškeltas Lietuvos laisvės lygos.

Rinkimai bus laikomi įvykusiais, jeigu juose dalyvaus daugiau kaip 40 proc. visų apygardoje gyvenančių rinkėjų. Jų įregistruota 38,398.

Laimės tas kandidatas, kuris surinks daugiau kaip pusę visų balsavusių dalyvavusių rinkėjų balsų. Jeigu tokio kandidato neatsiras, iki gruodžio 6 d. bus surengtas antrasis rinkimų ratas, kuriame rungsis du pirmajame rate daugiausiai balsų surinkę kandidatai.

Seimo narys Panevėžyje renkamas vietų birželio mėnesį Valstybės saugumo departamento generaliniu direktoriumi paskirto Mecio Laurinkaus.

solidžios mokesčių kortelės „EUROPAY International“ organizacijos narys, jos sistemoje jau įplatinio beveik 2,500 „Eurocard/Mastercard“ mokesčių kortelių.

LTB iš viso yra pardavęs beveik 20,000 vietinių GLOBUS mokesčių kortelių.

KALENDORIUS

Lapkričio 18 d.: Šv. Petro ir Povilo bazilikų Romoje dedikacija; Rožė, Salomėja, Lizdeika, Ledrona. Latvijos nepriklausomybės diena. 1988 m. LTSR AT sesijoje lietuvių kalba paskelbta valstybine kalba. Lapkričio 19 d.: Šv. Pranciška Ksavera Cabrini; Matilda, Dainotas, Tilda, Šviesmilas.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

BROLIUI STASIUI KUZMUI NAMO IŠEJUS

s. Stasys Kuzmas

Toronto skautija ir visuomenė neteko nuosirdaus, pareigingą skautininką, dosnaus remėjo a.a. Stasio Kuzmo.

Jis gimė 1919 m. balandžio 18 d. Saratove, Rusijoje. Lietuvai atgavus nepriklausomybę Stasio šeima grįžo į Lietuvą. Dusetose apsigyveno pas tėvo brolių mokytoją P. Kuzmicką. Baigęs pradinę mokyklą lankė Rokiškio gimnaziją ir 1928 m. įstojo į jūrų skautus. Buvo aktyvus ir pavyzdingas vykdė skautų įstatus užsitar naudamas vyr. vl. laipsnį. Baigęs gimnaziją įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą, statybos fakultetą.

Komunistams okupuojant Lietuvą, 1944 m. pasitraukė į Austriją, o karui pasibaigus apsigyveno Lustenau D.P. stovykloje, kurioje vykdė stovyklos komendantą ir ūkvedžio pareigas, laisvu laiku lankė studijas. 1947 m. prasidėjus emigracijai, emigravo į Kanadą ir Regan, Ont., atliko sutartį miško darbuose. Baigęs sutartį atvyko į Torontą ir sumaniar darbuose. 1948 m. susipažino su ankstyvesnių emigrantų veikėju J. ir M. Yoku-bynu dukra Genovaitė, sukurė šeimą. Neturedami savo vaikų, įsūnių sūnų ir dukrą, užaugino, išmoksino.

Greitai įsijungė į lietuvišką veiklą. Lietuviai namuose buvo viceprezidentu, o vėliau administratoriaus pareigose, visapusiškai remdamas bei parūpindamas pasokas. Nuo 1967 m. buvo Board of Trade of Metropolitan Toronto narys.

Krikšto tevas tautinių šokių šokėjų grupių „Gintaro“ ir „Atžalyno“, sporto klubo „Vytiš“, „Volungės“ klubo, lietuviškos spaudos bei lietuviškų parapijų gausus aukotojas, rėmėjas. Dosniai aukojė ir steigiant Kanados Lietuvių fondą.

Skautams įsigijus stovyklą „Romuvą“, 4 metus buvo jos valdyboje, dvejus metus valdybos pirmininku, įtraukdamas ir žmoną Genovaitę, kuri „Romuvos“ valdybai sekretoriavo šešerius metus. Dvejuose stovyklose buvo ūkio vedėjo pareigose. Daug prisidėjo stovyklavietės taisymui, pastatė vandens pompas namelių, sutvarkė vartus, dovanojė didelį burinį laivą. 1982 m. gruodžio 12 d. švenčiant „Romuvos“ 20 metų sukaktį, suorganizavo neeilinį koncertą, kuris, jo dėka, davė gera pelną „Romuvai“.

1983 m. „Aušros“ Jubiliejinėje stovykloje Auroroje buvo ūkio vedėjo pareigose. Būgiant stovykla, jo sugebėjimų dėka liko nemažas pelnas iš kurio 5.000 dol. teko ir „Romuvai“. A.a. Stasys Kuzmas dvejus

metus buvo išrinktas skautininkų ramovės seniūnu. Kazniuk mugėse aktyvus dalyvis. Už veiklą ir gerus darbus a.a. S. Kuzmas apdovanotas „Už nuopelnus“ ir „Padėkos“ ordinais ir pakeltas į skautininko laipsnį.

Mylėjo savo tėvynę ir, vos tik palengvėjus komunistų spaudimui, 1987 m. gėrybėmis apdalino gimines. Lietuvai atgavus nepriklausomybę jis dažnai ją lankė ir specialiai vykdavo į skautų suvažiavimus padėti jiems susivienyti. Buvusiame savo ūkyje Dusetose savo lėšomis suruošė skautų-čių stovyklą. Joje stovyklavo arti 200 jaunimo. Jis dažnai minėdavo, kad skautybė jam daug davė, tai ir jis jai norėtų atsilyginti.

Jis padėjo išleisti prof. Igną Končią „Žemaičių šnekalos“ knygą, kuri be jo pagalbos vargu ar būtų išėjusi, rašo Ig. Končias, tuo pačiu primindamas, kad Stasys buvo jo tėvo studentas. Jis rėmė ir „Vaiko tėviškės“ namų našlaičius, ir grįžtančius Sibiro tremtinius. Kaip Torontą, taip ir Lietuvą, jo dosnios rankos bus pasigėstos.

Atsiveikimas vyko Turner & Porter šermininėje š.m. spalio 9 d. Su velioniu atsiveikino Kanados Lietuvių Bendruomenės vardu įgaliojota v.s. fil. Rūta Žilinskienė ir Toronto skautijos vardu v.s. F. Mockus. Velionis buvo pašarvotas skautiškose uniformoje. Prie karsto garbės sargyboje būdavo skautininkai, es, sugiedota „Ateina naktis“ ir „Lietuva brangi“. Maldas atliko prel. J. Staškus. Per laido-tuves spalio 10 d. karstą nešė skautai vyčiai vadovaujami v.s. E. Pečiulis. Šv. Mišias Lietuvos Kankinių šventovėje aukojė L.K. parapirjos klebonas ir Priskelimo parapijos klebonas s. Augustinas Simanavičius, OFM. Vargonais grojo ir solo giedoją muzikė D. Radtke. Po Mišių gausus būrys artimųjų ir draugų palydėjo a.a. Stasį į Šv. Jono kapines, kur, sk. vyčiams būdint garbės sargyboje, paskutines maldas atliko prel. J. Staškus. Sugiedojus „Marija, Marija“ ir „Ateina naktis“, palaidotas.

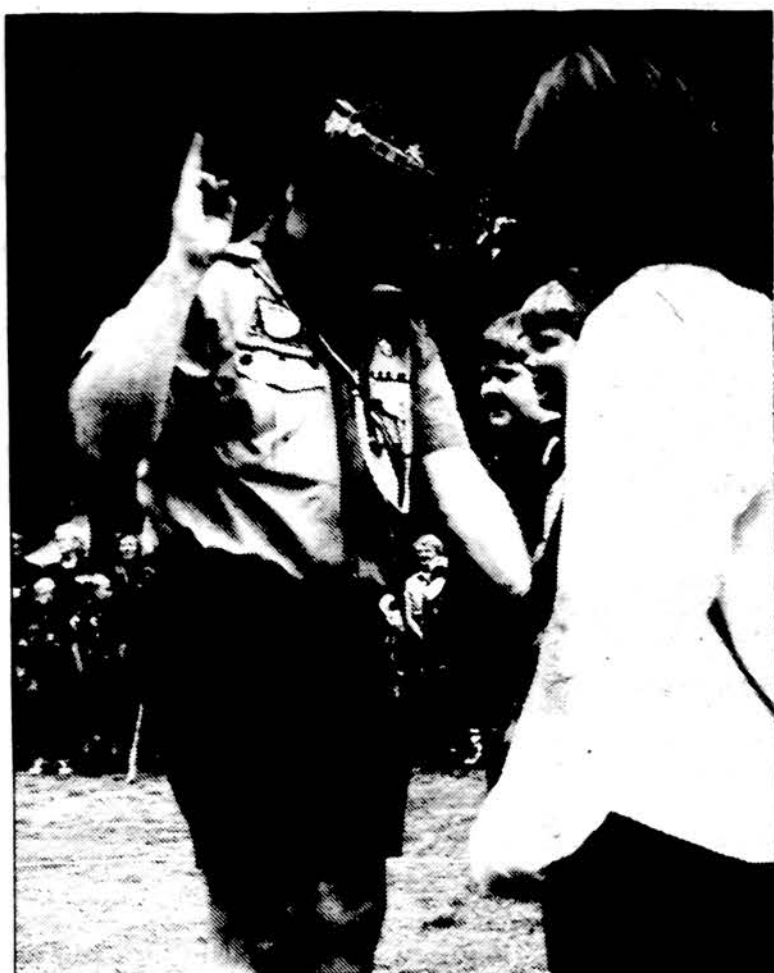
Mielas Stasys, skautiškoms idėjos broli, tebūna Tau lengva Kanados žemėlė.

v.s. F. Mockus

KANADA

Skautų vyčių įžodis Torontė

I „Rambyno“ skautų tūntą įsijungė du geri vadovai — Morkus Sungaila ir Linas Ruslys. Jie abu spalio 16 d. atliko budėjimą davė sk. vyčių įžodį Hamiltono medžiotų klubo sodyboje. Dalyvavo 14 sk. vyčių. Jie prie lauko diskultavo, kol naujieji atlikę uždavinius atėjo, įsijungė į bendrą lauko programą ir prie veliavos atliko įžodį. Kaktaraiščius užrašo tūnt. s.m.v.s. linas. E. Pečiulis Tėvynės mazgelį, o v.s. fil. dr. A. Dailidė — Gerojo darbo. A. Primitį ir ratą naujieji vyčiai su visais kitais sugiedoję vyčių tradicinę ir Lietuvos himną. Po vaišių klubo virtuvėje visi išsiskirstė.

VIII Tautinėje stovykloje įžodį davusius jūrų jaunius sveikina LS Brolijos Vyriausias skautininkas v.s. fil. Albinas Sekas. Nuotr. R. Otto

80-MEČIO ŠVENTĖS IŠPŪDŽIAI

Štai švenčiame jau 80 metų Lietuvos Skautijos sukaktį. Rodos dar taip seniai minėjome 50. O jau 80! Laikas greit bėga. Susirinkome Jaunimo centre. Gerai, kad rengėjai nesurengė kažkur toli. Keliai į Jaunimo centrą labai įprasti ir žinomi. Pri-gužėjo nemazai. Pakankamai, kad galima būtų švesti. Ir aš buvau pakviestas tirti žodį. Maniau, kad todėl, jog esu seniausias skautas. Bet pasirodė, kad buvo dešimtmečių ar net ilgiau už mane skautavusių. Tad nebuvau pirmuoju, bet beveik nudžiugau — dar jaunas!

Programa buvo gerai sutvarkyta. Akademine dalis. Kalbėjo Skautijos vadai ir visuomeninių organizacijų atstovai, įvertindami lietuvių skautišką veiklą. Buvo ir finansiniai džiaugsmingai reikalas. Vydūno fondas įteikė čekius toli gyvenantiems nusi-pelnusiems skautų veikėjams. Tai priminė, kad be pinigų ne ką tūnuveiksi. Buvo deklamacija. Buvo ir paskaita apie skautų veiklą išeivijoje ir Lietuvoje. Buvo pateikta daug faktų ir statistikos, kuriuos retas težinotų.

Susirinkusieji labai ramiai klausėsi visko. Turbūt išmokslinti per ilgą skautavimą, kad kitiems kalbant reikia tylėti. Galėjai mus skendant girdėti. Bet mus nebuvau, tad nėra su kuo praktiškai palyginti.

Meninėje dalyje pasirodė vyrų oktetas. Suskaičiau — tik septyni! Paskui man paaiškino, kad ir pianistas buvo oktetui. Pianistas buvo labai gerai parinktas. Kaip tik tinka tokiame renginyje. Buvo gražu, kad vyrai nestovėjo kaip kelmiai, bet retkarčiais ir

riai. Tik tiek, kiek reikia. Tarp jų dainų ir man teko pakalbėti. Nieko apie tai nesakysiu. Skautišką kuklumą neleidžia. Tegul kiti pasako.

Man teko sėdėti su redaktorė ir buvusiu redaktoriumi. Taigi sudarėme lyg ir spaudos stalą. Prie gretimio stalo buvo katalikų ir protestantų kunigai. Pagalvojau. Senovėje vienas iš jų būtų stovėjęs ant lauko, o kitas su deglu rankoje. Ačiū, Dieviui, laikai pasikeitė. Gal skautiškose idėjos padėjo. Pastebėjau, kad redaktorė viską uoliai užrašinėjo. Taigi, aš neminiu pavardžių. Mat bijau ką nors praleisti ar klaidingai užrašyti ir tuo užsitarantui nemalonę. Užtenka man tų nemalonių.

Dauguma susirinko ne tik švesti skautišką sukaktį, bet ir susitikti su senais pažįstamais, kurie dabar išsisklaidė po visas apylinkes, bet tam tokiu pobūviu metu nedaug progų. Ar nereikėtų kas dešimt ar penkiolika minučių keisti vietas. Tokių būdų galima susipažinti su nepažįstamais, susitikti su seniais matytais ir gal susitaikyti su pykstančiais. Rengėjai apie tai turėtų pagalvoti.

v.s. Vladas Vijeikis

„SIETUVOS“ DRAUGOVĖS SUEIGA

„Sietuvos“ skautininkų ir vyrt. skautių draugovės sueiga švenčiamoji, lapkričio 21 d. 1 v. p.p. vyks Ateitininkų namuose, Lemonte. Bus aktuali odos ligų specialisto dr. K. Juco paskaita. Visos narės ir mūsų veikla susidomėjusios sesės kviečiamos dalyvauti.

DETROITO SKAUTAI RUOŠIA KŪČIAS

Detroito „Gabijs“ ir „Baltijos“ tūntų skautai ir skautės šįmet ruošia Kūčias skautams ir Detroito bei apylinkių lietuviškai visuomenei. Šventė sek-madienį, lapkričio 13 d., 4 val. p.p. vyks Dievo Apvaizdos parapijos salėje.

Pradėsime iškilmingą sueigą, kurioje visi broliai ir sesės dalyvauja išieginėse uniformose.

Kviečiame visus. Norintieji šventėje dalyvauti prašomi iš anksto pranešti Dainai Anužienei, tel. 517-545-0925. Kviečiame kiekvieną dalyvaujantį šeimai prie Kūčių vakarienės prisidėti kokių nors tradicinių valgių. Pradėsime kalėdinį laikotarpį kartu. Lauksime visų.

F.M. Detroito skautės ir skautai

„NERIJOS“ TUNTO ŽINIOS

Vasara greitai prabėgo. Entuziastingai pradėjome naujo sezono skautišką veiklą. Šiais metais prisirašė 13 naujų udrėčių kandidačių! Susilaukėme ir naujų jūrų jaunių (2) ir jūrų skautių amžiaus sesių (3). „Nerijos“ tuntas padidėjo! Kvietiu visas lietuvaites įsijungti į „Nerijos“ tunto darbų. Mums visados reikia naujų idėjų ir pagalbos. Jei galėtumėte praversti bent vieną sueigą per metus — būtų didelė pagalba! Gal norėtumėte padėti su išskydomis ar Kaziu-mo muge? Prašau skambinti, jei turite klausimų ar patarimų (708) 388-2041.

Kasmet švenčiame Kūčias kartu su broliais. Kvietiu Jus dalyvauti mūsų šeimos šventėje, penktadienį, gruodžio 11 d., Pasaulio Lietuvių centre, 7 v.v. Kūčios bus naujoje sporto salėje. Apie dalyvavimą prašau pranešti iki gruodžio 5 d. Kalėdų proga „Nerijos“ tunto sesės pardavinėja „balsam“ vainikus. Vainikų kaina 15 dol. Čekius prašau rašyti Lithuanian Scouts Association ir siųsti sesei Dainai Mikužienei, 620 Edgebrook Drive, Shorewood, IL 60431. Vainikus bus galima pasiimti gruodžio 5 d., Pasaulio lietuvių centre, Kalėdines mugės metu.

Taip pat noriu paprašyti nario mokešio. Nario mokestis yra 25 dol. „Nerijos“ tuntas

ASS METINĖ ŠVENTĖ ČIKAGOJE

Spalio mėnuo yra labai reikšmingas Akademinė Skautų sąjūdžiui, nes šį mėnesį — 1924 m. spalio 16 d. prasidėjo akademine skauti-ka veikla Lietuvoje. Šio sąjūdžio gimtadienis akademikų skautų kasmet minima Metinėje šventėje. Ta proga vyksta iškilmingos sueigos ir naujiems nariams suteikiamos šio sąjūdžio spalvos, vyksta pakėlimas į Korp! Vytis senjorus, o sesės po pasidėjimo tampa Akademikų Skautių draugovės tikrosiomis narėmis.

Š.m. spalio 3 d. Metinė šventė ASS Čikagos skyriaus buvo surošta „Willowbrook“ patalpose. Šiai iškilmingai sueigai vadovavo fil. Vytenis Kirvelaitis.

Pasidėjimus davusios sesės Daina Lukaitė ir Karina Turnerytė tapo Akademikų Skautių draugovės tikrosiomis narėmis.

Broliai Rimas Pečiulis ir Moacir-Pranas de Sa Pereira po pasidėjimo tarnauti Dieviui ir Tėvynei padėti Artimui ir palaikyti nuolatinius ryšius su Akademiniu Skautų sąjūdžiu, buvo priimti. Korp! Vytis senjoro eilės. Dariusiems pasidėjimui buvo įteiktos paminėtų vienetų juostos, kurios dėvimos sueigos ir skautiškose iškilmėse. Tai yra pasididžiavimo juostos, kurios parodo jų prisirišimą prie skautiškų akademinių veiklos.

Sesė Lina Augutė ir brolis Rimas Gecevičius buvo perves-ti į Filisterių skautų sąjungą. Šis simbolinis pervedimas vyksta skautams akademi-kams gavus universitetų baigimo diplomą.

Sesės ir broliai vieni kitus apdovanojo gelėmis ir linkėjimais skautijos gerovei. Juos sveikino ASS valdybos pirmininkas fil. Rimantas Griškėlis, o valdybos pirmininko pavaduotoja fil. Gina Maciulienė paskaitė Lietuvos akademikų skautų sveikinimą.

Fil. Birutė Vindašienė, LB apygardos pirmininkė, priminė, kad skautai akademikai turėtų palaikyti ryšį su Lietuvių Bendruomene.

Fil. istorikas Jonas Dainaus-

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscriptions Rates: \$95.00. Foreign countries \$110. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Matindami patito išlaidas, pakvitatimų už prenumeratą nesiuntiamo. Prie pavardės ir adreso, siūdami laikraštį patymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur	(U.S.) \$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur	(U.S.) \$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant i Lietuvą:			
(Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant i užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausias redaktorė — Danutė Bindokienė

Administracijos — Valentinos Krumpis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį netaisako. Skelbimų kainos atskaitomos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožniui. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasiikyti kopiją.

sumoka Seserijai 20 dol. už kiekvieną užsiregistravusią sesę. Čekius rašyti Lithuanian Scouts Association ir siųsti sesei Dainai Rudaitienei iki lapkričio 21 d.: 1800 S. Euclid Ave., Berwyn, IL 60402. Dekoju iš anksto!

Gero vėjo!

j.s. Viligailė Lendraitienė „Nerijos“ tunto tautininkė

DR. PETRAS V.KISIELIUS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
630-941-2609
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽUJA, M.D.
ANDRĖS RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0090
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4847 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern unio-
diplomu, lietuviams sutvarkys dantis
už prieinamą kainą. Pacientai
primami absoliučiai punktualiai.
Susitarimų (kalbėti angliskai)
Tel. 708-422-8260

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — SIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. A.B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. 708-422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmad. 3v.p.p.-7v.v., antr. 12:30-3v.p.p.
treč. uždaryta, ketvirt. 1-3v.p.p.
penktad. ir šeštad. 9v.r.-12v.p.p.

NIJOLĖ STANKEVIČIUTE, M.D.
Board Certified, Internal Medicine
Valandos įvairių patogumų
Holy Cross Professional Pavilion
3 fl. South
Lithuanian Plaza Ct. at California Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 773-471-7879

BIRUTĖ L. PUMPUTIS, M.D.
Fellow: American Academy of
Family Practice
ŠEIMOS GYDYTOJA
320 W. 61st Ave. (219) 947-5279
Hobart, IN 46342 Fax (219) 947-6236

DANTŲ GYDYTOJAS
TOMAS ZUBINAS, D.D.S.
Family Dental Care
6317 Fairview, Ste. 6
Westmont, IL 60559
630-652-5363
Valandos pagal susitarimą
Gydytojas kalba lietuviškai

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybe — Vėžius ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. 773-585-7755
Valandos pagal susitarimą

DR. LINA POŠKUS
DANTŲ GYDYTOJA
4817 W. 83 ST., BURBANK, IL
Tel. 773-735-1540
Valandos pagal susitarimą

Fil. Antanas Pauzuolis

IZRAELITAI UŽSIENYJE

K. BARONAS,
Mūsų korespondentas Europoje

Rugsėjo 20 d. viso pasaulio žydai pažymėjo naujus — 5759 metus. Atžymėjo juos taip pat negausus Frankfurto prie Oderio žydų telkinys. Jis įsisteigė tik prieš keletą metų ir turi jau 60 narių. Tačiau diena dienon žydų skaičius auga, nes į Frankfurtą/Oderio atvyksta Rusijos žydai.

Ne tik tame Vokietijos mieste auga žydų skaičius: štai Kasselyje padėti pamatai naujai sinagogai, Dinsburge baigiama žydų kultūros centro statyba, o nuo 1995 m. Vokietijoje veikia 30 naujų vaikų darželių, naujos sinagogos, kultūriniai centrai. Žydai ypač didžiulį Berlyno sinagogą, kurios paausutas stogas blizga nuo saulės spindulių. Reicho sostinėje yra didžiausias žydų telkinys, o Schoenbergo rajone visos krautuvės, kavinės, naktiniai klubai (juose šoka pusuogės rusės) ar kt. įvairios užiegos yra žydų rankose. Deja, šiame Reicho sostinės rajone neišgirs „jidish“ kalbos, o tik rusų, kavinės svečiai ir muzikantai griežia ir dainuoja tik rusiškai.

Televizija parodė žydų Naujų metų priėmimą Berlyne. Matėme jame daug įtakingų vokiečių, amerikiečių politikų. Vokietijos žydų bendruomenės pirm. I. Bubis (gimęs Breslau, multimilijonierius deimantų ir nekilnojamojo turto prekyautojas Frankfurte — K.B.) savo kalboje pažymėjo, kad žydų skaičius nuo 1990 m. pasaugo 45,000 ir šiemet jis pasiekė 75,000 skaičių. Aišku, tai Rusijos žydų emigracijos pasekmės. Berlyno žydų bendruomenės pirm. A. Nachama pažymėjo, kad Rusijos žydai atvyksta be tikėjimo, beveik nepažįsta judaizmo pagrindų. Manding, vienas rabinas 1960 m. jam yra pasakęs, kad duktantaisiais metais Berlyne gyvens gal 800 žydų. Pasirodo, kad rabinas klydęs, nes šiandien Berlyne gyvena per 11,000 žydų. „Palyginus su 1933 m. kada Reicho sostinėje gyveno 160,000 žydų, tai dar nedidelis skaičius“ — pareiškė televizijos A. Nachoma.

Kita medalio pusė — jaunų žydų gyvenimas Izraelyje. Daugumas jų atvyko su tėvais iš JAV. Bet jaunimas nepritaupo prie gyvenimo protėvių žemėje, mintimis klajodami po New Yorko, Chicago ir kt. JAV miestus, ypač nusipirkę „dealer“ narkotikas. Daugelis jų nenakvoja namuose,

rasdami poilsą parkuose, užiegos. Prie tokių jaunuolių priklauso amerikietis Dovydas. Išėjęs iš namų, jis pasiėmė „handy“ pokalbiams su draugais, užsakymui narkotikų. Išėdamas iš namų jis pasizadėjo niekuomet negrįžti pas tėvus, nes Jeruzalė jam yra praeikintas miestas. Juk Jeruzalės McDonald valgykloje negalima valgyti mėsinio, nes mėsa nėra košer. Bet Dovydui mėsinis yra gyvenimo pagrindas — geros rūšies prekė, be abejo, pridėjus dar coca-cola.

Tik prieš 9 mėn. Dovydas su tėvais iš JAV persikėlė Izraelin. Tokstanciai tokių, kaip Dovydas, nepritapo prie naujo gyvenimo, ieškodami laikino darbo. Sutaupę 700 dol., jie nusiperka lėktuvo bilietį ir grįžta atgal į JAV. Kodėl? Relingio tėvai neleidžia dukrai užsivilkti trumpo sijonuko, vertia ją kartu eiti į sinagogą. Dukra Rina atsisako. Tėvai baudžia, neduodami kišenpinigių. Draugas Josef pataria jai su „seniais“ nekalbėti. Abu išbėga į koncertą parke, šokdami kaip JAV.

Tokiais jaunuoliais rūpinasi 35 m. iš Brooklyno atvykusi žydė. Ji sako: „Tėvai neturi jokio ryšio su vaikais. Tad kas nors turi jais pasirūpinti“. Rachaele jiems yra kaip motina: suranda nakvynę, laikina darbą, pagavus policijai, perkant narkotikus, parūpina jaunuoliams advokatą.

Rachaele Ziono aikštės „rock bare“ suranda jai gerai pažįtamą Dovydą. Ji paima šešiolikmetį poilsui į jaunimo namus. Jis dėkoja jai.

„Finansinė krizė Rusijoje, bet Prancūzijos Viduržemio jūros pakrantėmis, rusai plastikiniuose maišeliuose nešiojasi dolerius“ — rašo vokiečių spauda. Keli pažįstami vokiečiai atostogavo Kipro saloje ir Turkijoje. Ten jau matomi kiliški užrašai, dažnai baruose patarnauja rusai. „Jie metosi pinigais, kaip beverte valiuta“, — vėl praneša žiniasklaida. Štai Sergejus Rubinstein vestuvių proga vien tik gėlėms išleido 25,000 dolerių! Vėl Vladimir Ponamarenko netoli Nicos oro uosto laiko ištaikinę raštinę ir Prancūzijoje yra investavęs 60 mln. dol., kiti rusai perkasi piliis. Vokiečių televizija parodė Maskvos naktinį „gyvenimą“. Jis niekuo nesiskiria nuo Vakarų Europos, gal kiek daugiau pornografinis. Tai nauji turtuoliai rusiškai vadinami „komersantai“.

Lietuvoje pradėta filmuoti vaidybinė kino juosta „Velnio aritmetika“, įamžinanti žydų genocido tragediją. Filma kuria Lietuvos kino studija ir JAV-ų kino įstaiga „Showtime“.

LIETUVOS PADANGĖJE

Lietuvos aeroklubas įsikūrė 8-jame dešimtmetyje. Iki 1997 m., jubiliejinių metų, aviacijos sportininkai pasiekė daug gražių pergalių. Šalies rekordus gerino sklandytojai, parašiutininkai, skraidytojai ir aviamodeliuotojai.

LAK sportininkai startavo beveik visų aviacijos sporto šakų rungtynėse, kurios vyko Pasaulio 1-osios aviacijos žaidynėse. Debiutas buvo sekmingas — aviamodeliuotojai iškovoję tris bronzos medalius. Praėjusiais metais taip pat buvo pagerbti pasižymėję LAK sportininkai. Buvęs ilgametis Vilniaus aeroklubo viršininkas Zenonas Brazauskas apdovanotas FAI aukso medaliu. Tissandier diplomu apdovanotas žinomas lėktuvų konstruktorius Vladas Kengsaila, Lietuvos Respublikos prezidento Algirdo Brazausko dekretais Stepono ir Stasio Girėno medaliais apdovanota grupė aviatorių: Vytautas Dunderis, Vitalius Jauskauskas, Leonas Jonys, Jurgis Stanaitis, Algimantas Skurdenis, Pranas Vinickas ir Raimondas Zaluba.

1998 metais Lietuvoje vyko daug išpuodingų renginių. Tai visų pirma 11 Tautinė lietuvių olimpiada ir VI Pasaulio lietuvių žaidynės, Dainų ir šokių šventės. Šiuose renginiuose dalyvavo per 40 tūkstančių dalyvių. Aviacija dalyvavo tiksliai švenčių atidarymo ir uždarymo renginiuose. Tačiau

Europos Sąjungos 2 milijardų dol. parama Rusijai dingto „komersantų“ rankose. Vokietija nutarė daugiau neskolinti pinigų, nes Maskva jai skolinga beveik 70 milijardų dol. ir dar nemoka nuosimčių.

birželio ir liepos mėnesiai aviacijos sportininkams buvo labai įtempti. Birželio mėn. įvyko sklandymo, skraidymo, aviamodelių, ultralengvųjų lėktuvų bei precizinio skraidymo čempionatai, dalyvauta Europos sklandymo klubinės klasės ir Europos krašto oro balionų čempionatuose. Mūsų sportininkų rezultatai patenkinami. Surengta aviacijos šventė Žvirgždaičiuose, kurios metu pagerbti JAV gyvenanti pirmoji Lietuvos parašiutininkė lakūnė Antanina Liorentaitė. Aviacijos šventė buvo paminėta Vilniaus Dariaus ir Girėno aeroklubo 50-metio sukaktis, didelis renginys Kauno Aleksoto ir kapitono Vlado Morkaus pirmojo šuolio su parašiu 70-metį sukaktį pažymėti. Oro uoste pradėta Lakūnų memorialo — pilkalo statyba, atlikta dalis žemės darbų, betonuotos kairioji ir dešinioji memorialo sienos. Darbai memorialo buvo sustoti, tačiau dabar atnaujinti. Iki rudens tikimasi atlikti pagrindinius betonavimo darbus, sutvarkyti aplinką. Paruošta 10 granito memorialinių informacinių lentelių, pagaminta ir Lietuvos aeroklubo lentelė. Centre bus betonuojamas pamatas ir postamentas A. Gustaičio paminklui. Tikimasi dar šiais metais pagrindinius memorialo darbus užbaigti.

Ypač turtingas buvo liepos mėnuo. Aviasportininkai rungtyniavo ne tik Lietuvoje (16 čempionatų ir taurių varžybų), bet ir dalyvavo renginiuose Vokietijoje Lenkijoje, Slovakijoje, Slovėnijoje, Ukrainoje, Rumunijoje, Portugalijoje, Prancūzijoje ir Itali-

joje. Buvo surengti Dariaus ir Girėno transatlantinio skrydžio 65-ųjų metinių minėjimai Kaune, Judrėnuose ir Vitogaloje. Liepos 25 d. Biržų aeroklubas atšventė 30-tąsias įkūrimo metines. Liepos 4 d. Panevėžyje V. Lapėno oro uoste įvyko „A“ kategorijos akrobatinio skraidymo varžybos, kuriose dalyvavo buvę pilotazinininkai, dabar veteranai. Liepos 15 d. Klaipėdos aeroklubo bazėje į varžybas susirinko senjorai sklandytojai. Rugsėjo mėn. buvo surengtas Nidos Sklandymo mokyklos 65-ųjų metinių minėjimas Neringoje.

Pažvelgę į nuveiktus darbus, aviacijos sporto mylėtojai į Lietuvos padangę žvelgia drąsiai!

Vytautas Peseckas

„ALYTAUS TEKSTILĖ“ NUPIRKO SINGAPŪRAS

Šiek tiek daugiau kaip 63 proc. valstybei priklausiusių „Alytaus tekstilės“ akcijų beveik už 13 mln. litų nupirko Singapūro finansinės grupės „Tolaram Group“ bendrovė „Asean Interest“. Pasak premjero Gedimino Vagnoriaus, dalyvavusio pasirašant sutartį, tai svarbus investicinis projektas. Jis prisipažino esąs investicinio privatizavimo šalininkas.

Naująja „Alytaus tekstilės“ savininke tapusi Singapūro įmonė įsipareigojo bendrovei modernizuoti per 5 metus skirti ne mažiau kaip 240 mln. litų.

1969 m. pastatytoje „Alytaus tekstilėje“ dirba apie 4 tūkst. žmonių. Jų vidutinis atlyginimas — 890 litų. Nors pastaraisiais metais išaugo gamybos ir pardavimo apimtys, žmonėms vėluojama išmokėti atlyginimus, o įmonės skolos siekia apie 60 mln. litų.

O gal tas tiktų ir lietuviams?

Nors iš paviršiaus galbūt nematyti, žydai užsienyje susiduria su tomis pačiomis problemomis, kaip lietuviai ar kuri kita tautinė grupė, gyvenanti toli nuo savo etnografinės tėvynės. Pasaulinio žydų kongreso žiniomis, užsienyje gyvena apie 8 milijonai jų tautiečių. Manoma, kad per būsimus 30 metų tas skaičius ne tik nepadidės, bet perpus sumažės. Vien tik Amerikoje apie pusę žydų sukuria mišrias šeimas — ir tautiniu, ir religiniu atžvilgiu. Daugumas jų mišrių šeimų vaikų savęs nelaiko žydais. Svarbiausias šiuo metu uždavinys: kaip išvengti (arba bent sumažinti) tautai daromą nuostolį, kaip sulaikyti jaunuosius žydus, kad jie neatskiltų nuo savo kilmės kamieno.

Argi ne tos pačios problemos yra ir mūsų visuomenėje? Ar ne jų sprendimą diskutuojame jau pusšimtį metų ir atsakymų į opiausius klausimus dar negalėjome rasti? Tad verta susipažinti su straipsniu, išspausdintu pirmadienį (lapkričio 16 d.) „The New York Times“, apie žydų rūpestius priaugusių kartų nubyrimui.

Straipsnyje teigiama, kad įprastieji metodai — savos mokyklos, vasaros stovyklos, įvairios programos, ruoštos sinagogų ir jaunimo organizacijų — nebuvo labai veiksmingos. Kadangi negausiai gyvenantys skaičiai tautai kiekvienas žmogus yra brangus ir reikalingas, reikia ieškoti kitų priemonių, skatinančių jaunuolius priklausyti žydų visuomenei, remti jos projektus, įtaigoti (jeigu reikia, net paspausti) Amerikos vyriausybę, kad visuomet būtų palanki Izraelio reikalams, o taip pat skirti konkrečiai paramą doleriais.

Kilo pasiūlymas, kad veiksmingiausias būdas jaunuosius Amerikos žydus patraukti prie savo tautos, yra apsilankymas Izraelyje. Pagal šią programą, Izraelio vyriausybė apmokėtų bet kuriame pasaulio krašte gyvenančiam žydų kilmės jaunuoliui (tarp 15 ir 26 metų amžiaus) dešimties dienų viešnagę Izraelyje. Numatoma, kad toks užmojis kainuotų iki 300 milijonų dolerių ir būtų remiamas ne tik Izraelio vyriausybės, bet ir turtinų žydų, nes tai geriausias investavimas į žydų tautos ateitį. Kol kas net nedrįstama

skaičiuoti, kiek jaunuolių pasinaudotų šia programa, arba kas iš tikrųjų turėtų teisę ja naudotis. Galbūt visų pirma teksią atsakyti į klausimą: „Kas yra tikras žydas?“ Vis tik vyrauja įsitikinimas, kad ilgai kelioms ir Izraelį taps visuotinė tradicija — kiekvieno jauno žydo tautiškumo pamatų sustvirtinimas.

Prieš Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą kelioms ir tėvų žemę lietuviams jaunuoliams nebuvo dažnos ar lengvos, juo labiau, kad lietuviškoji visuomenė į tokius apsilankymus okupuotoje Lietuvoje žiūrėjo nelabai palankiai. Vis dėlto vienam kitam pavyko apsilankyti, kai kurie net Vilniaus universitete pasimokė lietuvių kalbos. Jie grįžo su gražiausiais įspūdžiais apie savo tėvų žemę ir kur kas geresniu supratimu apie skriaudas, jai daromas okupuojant.

Po 1990 m. kovo 11-osios jau daug lietuvių jaunuolių turėjo progos lankytis Lietuvoje (kai kurie ne vieną kartą). Gražus jų būrys ten ilgesnį laiką pabuvojo, dalindamiesi savo mokslo žiniomis, patirtimi, o kai kurie ryžosi Lietuvoje apsigyventi, nepaisant sunknes kasdienybės. Tačiau beveik kiekvienas, kartą pastatęs koją ant savo kilmės krašto žemės, neliko abejingas savo tautinės tapatybės tikrųjų šaknų balsui.

Skeptikai tegul pasiklausos mūsų jaunimo, dalyvavusio tautinių šokių ar dainų šventėse, tegul pasikalba su grįžusiais po vasaros atostogų, su turėjusiais progą pastoviai su tenyškiais skautais, ateitininkais, padirbėti artimiausiu metu su jaunimu. Pasiklausykime pasakojimų apie Lietuvos gamtos grožį, žmonių nuoširdumą, istorinių vietų ir muziejų išpuodingumą... Nėra abejonų, kad po apsilankymo Lietuvoje tie jaunuoliai visai kitomis akimis žiūrės į lietuviškumą: Lietuva nėra vien liuanistinės mokyklos pamokose ar tėvų pasakojimuose, o tikra, gyva, sava. Deja, ne visi turi lešų ar galimybių ją aplankyti. Ar nevertėtų Lietuvių Bendruomenei kartu su Lietuvos vyriausybės atitinkamomis įstaigomis pritaikyti minėtą žydų programą savo tautiečiams? Ar mūsų jaunuolių išlikimas prie tautos kamieno nėra vertas pastangų ir išlaidų?

NEIŠGYVENTŲ DIENŲ NAŠTA

JURGIS JANKUS
ROMANAS

Nr.61

(Tęsinys)

— Radijas teisybę sakė. Puga kaip reikiant. Pro langą labai smagu žiūrėti, bet jeigu užgrįžtu pakeliui, būtų kitaip. Tik pamėginau kapstyti ir metiau. Palikau šeiminkauti vėjui.

— Taigi sakė, kad apie penkiasdešimt mylių. Sakė, ir keliuose daug žmonių bėdoj.

— Nematau, bet kiek spėjau sniego ant kastuvo pakelti, tiek tuoj ir atėmė. O kaip pas jus?

— Čia saulutė ir net plikos medžių šakos nė krust. Matau čia pat už lango. Būtum neakubėjęs, būtum kelias dienas saulutėje pasišildęs.

— Bet grįžti vis tiek būtų reikėjo. Ko gera tiesiai į velniavą. Ar Joną kur nors turi?

— Čia pat.

— Ar laimingai grįžai? — Jono balsas.

— Gal net laimingiau negu buvau vertas.

— Kodėl.

— Kad apsiakaulinau.

— Kaip?

— Bet kaltas ir pats.

— Ką padariau?

— Ne kad padarei, bet kad užkandęs žadą tylėjai.

Juk liepei Brigitos laisvą atvežti, atvežiau, o kai susitikau, iš galvos išdulkėjo, kad atvežiau. Tik puskelėje į namus atsiminiau. Ir ne atsiminiau, bet kišenėje netytia užčiuopiau ir susisamariau. Nenorėčiau pripažinti, kad jau senstu, — nusijuočiau.

— Jaunyn neinau nė vienas. Ar reikės laukti, kad kita syki atvažiuos, ar atsiųs?

— O galėtum į savo sunkvežimį iškopti ir pats atlekti. Pamatytum pūgą, kokios nesi matęs. Jeigu kada ir matei, tai tikrai užmiršai.

— Manai, kad čia jų nebūna. Kai tuose kalniukuose susisuka, tai nežinau nei kur pradžia, nei kur galas. Norėčiau, kad kada pamatytum.

— Ar nuo tavo kalno?

— Kodėl ne. Jeigu tik turėtum sveikatos.

— Aš jau vertiau būčiau linkęs žiūrėti iš apatios.

Geriausiais iš kur nors pro langą.

— Dabar matau, kad tikrai pradėti senti. Reikės pasakyti Aldonai.

— Gali nevargti. Tą patį galiu jai pasakyti ir aš pats.

— Gerai, gali ir pasakyti. Tik neužmiršk įmesti, ką užmiršęs. Ir tuoj.

— Tuoj, kai tik toji siuta pasibaigs. Gal kada apie vidurį savaitės. Kažin kada sustos, o paskui reikės dar atsikasti. Ir dabar kaimyno tvoros nebematau, o durys užneštos jau ligi rankenos.

— O kam pasišaušei? — jau įsiterpė Aldona. — Sakiau, kad intum pusę kalakuto ir kepalą pyrago. Ko gera šaldytuvą tuščias. Su vienais žagareliais dušios kune ilgai neišlaikysi.

— Neišlaikysiu, tai ir nelaikysiu. Kurį rytą pama-

tys išbėdėjęs dušelę ant palangės betupinciuo ir į šilumą besiprašanciu. Ko gera gal dar neįleisium.

— Nežinau. Su bekūne nežinočiau ką veikti.

Žagareliai buvau ir pamiršęs. Baigęs šnekėti iš mašinos atsinešiau nemazą dežutę. Pagyriau kad tokių trapučių, burnoje tirptų tirpstančių tik Lietuvoje kažin kur tebuva valges, tai ir prikovė. Turbūt visus, kiek buvo prisikepusi. Dėl visako metiau akį ir į šaldytuvą. Jeigu ne Stasys Juškaitis, būtų buvęs tuščias, bet prieš Kaledas buvo Čikagoje ir parvežė tariamai lietuviškų dešrų ir juodos duonos, dar buvo keli kiaušiniai, tai dėl manęs toji pūga gali siausti ir visą savaitę. Dar geriau. Kai savaitę negalėsiu išeiti į darbą, bus progos pasidėti prie savo darbų. Vakar išvažiudamas kieme valandėlę stovėjau išžiūrėjęs į kalną. Rudens spalvos visos buvo dingusios, bet jis nebuvo bespalvis. Gal šimtai vos žiūrėjusių spalvų raibuliuvo jo staiga viršum kylančiam šone. Pasitaike, kad pro saulę slydo debesis ir kalno šonu slydo šviesesnis saulės ruožas iš naujo maišydamas vos akiai pajuntamas žiemos spalvas ir jų atspalvius. Dabar staiga panorau į padaryti tokio pūgų, kokia šėlsta už lango.

Persirengęs nuejau viršun. Iš čia ir pūga atrodė kitaip. Vėjas pro namo kampą net paukščiodamas sviedė sukūrus sniego tiesiai į langą. Apačioje baltuma lėkė šuoliais pro šalį, staiga šoko viršun ir pasimuisciusi vėl smuko žemyn. Baltuma siautė, sukosi, vėlėsi baltumoje, bet kartu labai gyvai ir ryškiai piešė savo piešinį. Mintis į tuos baltus sukūrus tai vienur, tai kitur kaisiojo Jono kalną, bet jis niekaip nenorėjo įsijungti. Ne toks, kokį mačiau, ne toks, kokį kartu su Jonu mačiau debesyse ir ne toks, kokį smagiai išgy-

venom kartu su Aldona. Tam šėlime reikėjo visai kitoki. Aiškiai jutau, kad jis yra čia pat, bet už uodegos sugriebti negalėjau.

Suskambo telefonas, aš krūptelėjau. Išgąsdino, kaip anais laikais išgąsdindavo žmones telegrama — ji dažniausiai atlekdavo pranešti mirtį. Kiemo nors artimo. Apskritai mano telefonas labai retai teskambedavo, o dabar tokią dieną. Pagalvojau, kad vėl Aldona arba Jonas.

Pakėliau ragelį.

— Tai namie sėdi?

Juškaitis.

— Nesėdžiu. Stoviu prie lango ir žiūriu į pašėlusį sniego žaismą.

— Ne taip blogai, kaip atrodo.

— Gražu, bet į lauką netraukia.

— O aš jau ir bažnyčią atbuva.

— Ar jau galva susisuko?

— Kai gerai pritvirtinta, nesisuka. Dviese su klebonu ir Mišias atsilaukėm.

— Tik dviese?

— Geriau negu vienam klebonui. Jis paskaitė savo dalį, aš savo. Suvaidinom dialogą tuščiai bažnyčiai. Tik nė vienas negedojom. Pasitenkinom tikru, nesuėjau žodžių. Ir pamokslas nebuvo. Pasakiau, kad man vienam neušintų burnos ir neušino, užtat greitiau užbaigėm. Bet va Benita sako, kad gana plepėti. Taigi va. Ji norėjo, kad Kūčias valgytume pas mus, o tu kažin kur išsitrenkei. Užtai dabar už bausmę turi atsirasti pietų. Ir kitaip nebus. Žuvis jau krosnyje.

(Bus daugiau)

APMASTYMAI IŠ ELLICOT MIESTELIO

„Sunkiausiose savo gyvenimo valandose šiuose puslapiuose bus pastiprinta Tavo viltis, Vytas. Kalėdos — Vokietija. 1948”.

Tie puslapiai — maldaknygė „Būk mums malonus“, o Vytas, tuos žodžius įrašęs ir man maldaknygę padovanojęs — Vytautas Vygantas. Tuo metu abu buvome aštuoniolikmetiai Gross Hesepe stovykloje Vokietijoje. Abu buvome ateitininkai, bet nebuvo „davatkiškai“ pamaldūs dalintis maldaknygėmis, tačiau Vygantas, kaip būsimas psichologas, matyt įžvelgė, kad mano gyvenime tai bus svarbiausia dovana, kurią išsaugosiu pusiūmę metų ir kurios puslapiuose ne kartą rasiu paguodas bei vilties žodžių. Lydėjo ji mane per pereinamą stovyklų kryžiaus kelius, kol vienas be tėvų, pagaliau atvykau į Ameriką. Po ilgos dienos sunkaus darbo fabrike, karšto ir nežmoniškai drėgnų Baltimorėje, rasdavau joje vilties žodžių ateinančiai sunkiai dienai. Nešiojau ją savo jūros pestininko kuprinėje ir ne kartą atsiversdavau jos puslapius, susigūžęs ant desantinio laivo denio, ar po ilgo varginančio žygio atsėdėdęs ant dulkino šarvuoto kokiolyje Karibų jūros saloje. Suteikdavo ji man vilties, kai atrodydavo, kad visi mūsų darbai Lietuvos ir lietuvių išlaikymo išeivijoje reikalais yra beviltiški, neleidus kristi neviltim, besidarbuojant jau laisvoje tėvyne. Radau joje paguodas sunkioje savo ligoje ir raminančių žodžių, mirus tėvui.

Šių metų sauselė spalio 17 dieną stovėjau su ta pačia maldaknyge Putname, seselių vienuolyno kapinėse, prie duobės su dr. Vytauto Vyganto karstu. Kai atėjo laikas berti saują žemės ant jo karsto, nepakilo mano ranka. Negalėjau, nes atrodė, kad užkasiau ne tik jį, bet ir visą mūsų prabėgusių jaunystę — vargingą, bet pilną idealizmo ir ryžto, kad netaptume emigracijoje duoneliautojais ir nesusizavėtume svetimo krašto blizgučiais.

Su Vytautu Vygantu teko susipažinti prie Gross Hesepe stovyklos barako. Pažintis nebuvo labai mandagi. Išgirdęs jį kalbant vokiškai, prisikabinau ir gerokai apstumdėm, bet po to padavėm vienas kitam rankas ir vėliau juokais prisiminėm imtynes. Vygantų šeima apsigyveno tame pačiame barake, mūsų šeimos kaimynystėje. Vytauto tėvas buvo nepriklausomos Lietuvos karininkas, o motina vokiečių, bet visai gerai pramokusi lietuviškai. Nors mano tėvai buvo bemoksliai, bet Vygantai kažkaip su jais rasdavo bendrą kalbą ir net bičiuliavosi. Maisto davinys toje stovykloje buvo tiek vargingas, kad mes paaugliai visada buvome alkani. Dažnai mano tėvas ir kiti vyrai eidavo pas apylinkės vokiečius ūkininkus, ar mainikaudami, ar tiesiog prašydami, ir grįždavo su keliomis bulvėmis, pusdugiamu miltų, ar net gabalėliu mėsos. Vygantai, nors laisvai kalbėdami vokiškai, ir tokias „keliones“ nesileisdavo. Ne iš puikumo, bet iš nedrąsumo eiti, mainikauti, saugotis žandarų. Taigi, maisto trūkumas spaudė juos labiau nei kitus, ypač abu sūnus: Vytautą ir Mindaugą. Del to labai pergyvendavo Vygantienė ir ne kartą mano tėvo parnešė „laimikių“ pasidalindavome su Vygantų šeima. Nors su Vytautu buvau vienmetis, bet karo metais praradau vienus mokslo

metus, o jis, tėvams repatrijavus, mokėsi Vokietijoje ir stovyklos gimnazijoje įstojo į metais aukštesnę klasę. Įsisteigęs stovykloje skautams, visi tapome skautais ir motinos vargo, siūdomos uniformas bei ženklus. Vytautas tuoj buvo paskirtas draugininku, tačiau, gimnazijos kapeliono kun. Petreleivičiaus pastangomis, pradėjo steigti ateitininkai ir Vytautas palinko į juos. Kapeliono kviečiamas ir aš jų susirinkime atsiradau, ir buvau paveiktas visai kitokio pobūdžio organizacijos. Patiko man, kad viskas praėjo be komandų, šūkių, bet daug dėmesio kreipta į svarstybas, diskusijas ir kad kalbėjome visi: niekas neavadavo ir neįsakino. Netrukus ateitininkai bei pradėjo augti, o branduoliu bei Vytauto Vyganto sudarė Vytautas Vebeliūnas, Sigitas Bobelis ir gausus Polikaitis bei Miniutų atžalynas. Pradėjome važinėti ir ateitininkų stovyklas, kursas. Žavėjo mus tuometinių studentų Vytauto Žvirgždžio (Vardžio), Jono Norkačio paskaitos, Petro Kisieliiaus pravedamos dainos, neleidusios ramiai pavalgyti, Antano Sabalio humoristiniai laikraščiai. Iš mūsų jaunųjų ateitininkų visa galva išsiskyrė Vytautas: jį domino paskaitos, jis tuoj įsijungdavo į diskusijas, mokėdamas greitai formuluoti mintis, ieškoti išvadų, kompromisų. Išsimaigė savo sugebėjimais kalbėti ir diskutuoti, surengė stovykloje „mokytojo teismą“ ir „nuteisėme. Mokytojai ir tą „teismą“ pažūrėjo visai rimtai, taip, kaip dabar Lietuvoje dėl „garbės ir orumo“ pažeidimo, o kadangi vyriausio „prokuroro“ buvo Vygantas, net posėdyje svarstė galimybę neduoti jam brandos atestato. Klausyti to gyvybiniai Vygantui svarbus posėdis, šliaužė pilvais palėpė virš mokytojų kambario lubų, o vienas nuo balkūdo nuslydus ir jo koliai per lubas virš posėdžiautojų stalo išlindus, vos vos nuo persekiojotų ištrūko.

Vytautas Vygantas, nors lengvai būtų buvęs išrinktas kuopos pirmininku, bet vadovavimo visada kratėsi, perleisdamas tas pareigas Vytautui Vebeliūnui, Sigitui Bobeliui ir man, pats likdamas aktyviu patarėju ir veiklos skatintoju. Ko jis nesikratė, tai vadovavimo įvairioms kelionėms. Laisvai kalbėdamas vokiškai, sugebėdavo gauti traukinių bilietus tuometinėje Vokietijoje ir sudarydavo mums galimybę velti iš britų zonos nuvykti į įvairias stovyklas bei kursas, rengiamus amerikiečių ir prancūzų zonose. Jo sugebėjimas ruošti keliones naudojoms ne tik mes ateitininkai, bet ir sportininkai, o tuo metu sportavome visi. Išstas dienas praleisdavome sporto aikštėse, net pamiršę nuolatinį alkį. Aikštėse mums nenusileisdavo ir „Aniciokas“, taip vadino vienintelę sportuojančią ateitininkę, nors už mus ir vyresnę — Anitą Pociūtę. Deja, ją išsiviliojo atvykęs „Čiurlionio“ ansamblis ir vėliau paviliojo ansamblietis Giedraitis, tačiau džiaugėmės, kad nuo išvykimo su čiurlioniečiais su laikme savo būrelio globėją mokyti. Praną Zaranką.

Mes, gimnazistai, tiesiog dievinome stovyklos sportininkus, kurių daugumą sudarė iš Belgijos belaisvių stovyklų paleisti mūsų vyrai ir tikrų dievų laikėme geriausią stovyklos krepšininką ir vartininką „Pruncę“ — Praną Puškorį. Jis tapo ir dideliu Vy-

Vytautas Vygantas (antrasis iš kairės) su bendraamžiais gimnazistais Gross Hesepe stovykloje, Vokietijoje. Pirmasis kairėje — šių elucijų autorius Juozas Gaila.

tauto Vyganto draugu, vėliau vedęs jo bendrąklasę Marytę Eidukaitę. Sportui, kaip ir mums kitiems, buvo Vytauto pramušta galva. Jis buvo vienas iš gimnazistų žaidėjų krepšinio, tinklinio, futbolo stovyklos vyrų rinktinėse.

Taip jau reikalai susiklostė mano tėvams, kad, prasidėjus emigracijai, likome stovykloje vieni paskutiniųjų. Niekada nepamiršiu pirmųjų dolerių, gautų laiškuose iš bendrąklasių: „Jasias“ — Jono Šoliūno iš Čikagos, ir vėliau iš „Vytkio“ — Vytauto Leveckio iš Bostono, tačiau labiausiai mane rėmė Vytautas Vygantas. Pats skurdžiai gyvendamas studentų bendrabuty Brooklyne, kažkaip sugebėdavo sukraptuoti man siuntinėti. Kai mūsų šeimai sumažėjo galimybes emigruoti, Vytautas paruošė išskaitomus dokumentus man vienam. Atvykus Amerikon ir gavus darbą fabrike, jis nedavė ramybės, ragindamas studijuoti ir neilgti juodadarbiu. Jis tapo mano dukters Nidos krikšto tėvu, jis buvo pirmasis, pasveikinęs mane su išrinkimu į JAV LB Krašto valdybos pirmininkus ir nepraleisdavo progos pagirti mane telefonu ar laišku už vieną kitą geresnį rašinį spaudėje. Seniai žinojau, jį kamuoja nepagydomos ligos, tačiau, prieš keletą metų susitikęs su juo Vilniuje, buvau daugiau nei priblokštas tos ligos pasekmėmis. Vytautas buvo tiek sulinkęs, kad atrodė tarsi žemė jį prievarta trauktė traukė ir save. Neseniai ir aš buvau patyręs vėžio operaciją, kuri gerokai buvo mane pastūmėjusi ir neviltingai, bet Vytauto dvasinė stiprybė ir nuotai-ka tiesiog mane sugėdino. Jis domėjosi viskuo, realiai ir neiluziškai vertino permainas Lietuvoje bei išeivijos gyvenime, sielėjosi ir džiaugėsi ateitininkija, o apie savo ligą kalbėjo su jam įprastu preciziškumu — be nuoskaudos ir be nepagydomai sergančiųjų tipiško „Dieve, kodėl man?“ Atrodė, kad jis daugiau jaudinosi dėl iš Lietuvos atsivežtų ir jo šeimoms globojamų mergaičių operacijų ir jų ateities nei savo paties ligos. Išgirdęs Vytauto norą atgauti Lietuvos pilietybę, kreipiausi į prezidentą A. Brazauską ir jis išimties keliu ją suteikė Vygantų šeimoms. Nebesitikėjau su dr. Vytautu Vygantu daugiau besusitikti, tačiau pernai vel suėjome Vilniuje ir tai buvo paskutinis mūsų susitikimas, paskutinis su diev.

Bestovint Putname prie jo kapo, kaip filme praskrido visi šie atminimai. Čia stovėjo ir buvusios gimnazijos draugai: Sigitas ir Antanas Bobeliai iš New Yorko ir Juozas Polikaitis iš Čikagos. Žvelgiau į Vytauto brolių dr. Mindaugą, taip savo veido bruožais primenantį Vytautą, ir prisiminiau,

kaip abu prie barako spardydavome iš skudurų susuktą kamuolį. Dabar jis gausiausiai aukojančių sąrašuose. Kai prieš keletą metų, Nijolės Sadaunaitės atsiųsta, kreipėsi ir mane jauna motina, dėl cukrulinės netekusios regejimo, be ilgų prašymų dr. Mindaugas sutiko ją velti operuoti ir pasirūpinti ligoninės išlaidomis, „Saulutei“ ir „Šarūno“ viešbučiui parūpinus kelionę į Čikagą. Mintyse mačiau ne sulinkusį, ligos kankinamą dr. Vytautą, bet prakaituojantį sporto aikštėje, barantį mus už išgerimą po laimėjimo tinklinio prieš latvius Grevenę, bedemonstruojantį vėliausiu šokių žingsnius, besiklausantį posėdžio virš mokytojų kambario lubų, beaiškinantį „Lituanus“ žurnalo reikalingumą, įrodinėjantį ateitininkijos prasmę mokslievių kursuose, dominuojantį tarptautiniuose Pax Romana suvažiavimuose savo iškalba, intelektu, ir visur skubantį, begantį, lekiantį...

Deja, ne laiku ir per anksti jis nuskubėjo ten, iš kur niekada negrįžtama. Suvažiavę jį laidotuves Putname, savo atsisveikinimo kalbose priminė jo veiklą, jo darbus, jo asmenybę. Nesu iki vėrkšnių, bet, išėjęs tirti žodį, užsikirtau ir mažai ką prasmingo tegalėjau pasakyti. Gniauždamas apdiltusius viršelius, per penkiasdešimt metų išnešiotą, jo dovantą maldaknygę, žvelgiau į liudinčią žmoną ir dukteris, ir tegalėjau paguostyti, kad kai niūri rudens diena jos pasijus vienišos, jis grįš švelniu vėju nudziiovinti jų ašaras nuo skruostų; kai žiemos naktį šaltis sukaustys ežerus ir upes ledu ir jų širdis, lyg tas ledas suspaus jo neįteiktis skausmas, jis visada grįš pavasario saulės spindulių išstipinti skausmui.

Juozas Gaila

LIETUVIŲ KULTŪROS INSTITUTO SUVAŽIAVIMAS

Aštuoniolikmetis Lietuvos kultūros instituto (LKI) suvažiavimas įvyko 1998 m. spalio 2-4 d.d., Huetttenfelde. Suvažiavimo pagrindinė tema buvo „Lietuvos kelias į nepriklausomybę 1918“. Paskaitose ir diskusijose dalyvavo per 50 LKI narių ir svečių, parodos atidaryme ir koncerte apsilankė dar daugiau.

Suvažiavimas prasidėjo penktadienio vakare. Jį sveikinimo žodžiu atidarė LKI vedėjas Vincas Bartusevičius. Suvažiavime dalyvavo ir kaskada Lietuvos karaliumi išrinkto kunigaikščio Vilhelmo von Uracho vienas iš dviejų anūkų, kunigaikštis Inigo von Urach-Wuerttemberg, kuris gyvai domėjosi savo senelio ryšiais su Lietuva.

Pirmąjį pranešimą skaitė

Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys tema „Lietuvos dailės muziejaus rinkinių genezė“, kuri jis iliustravo gausiomis skaidėmis. Pranešėjas pristatė ir apibūdino Dailės muziejuje saugomų eksponatų rūšis.

Po paskaitos įvyko Marijos Dambriūnaitės-Smitienės foto nuotraukų parodos atidarymas, kurios tema — Vokietijos lietuviai, Vasario 16 gimnazija, Lietuva. Parodoje buvo eksponuoti būdingi Vokietijos lietuvių ir Vasario 16 gimnazijos veiklos momentai, Romuvos ir Lietuvos gamtos bei miestų peizažai.

Sėštadienio rytą paskaitos tęsėsi Michael Kohrs, kuris šiuo metu yra Vokietijos akademino pasikeitimo programos (DAAD) lektorius Vilniaus pedagoginiame universitete ir ruošia doktorantą iš Lietuvos istorijos, kalbėjo tema „Lietuvos politinių partijų išsivystymas iki 1918 m.“ Paskaitininkas, apibūdinęs bendrąją padėtį Lietuvoje, kurios 90% visos visuomenės sudarė ūkininkai, ir kuri turėjo tik labai mažą inteligentijos sluoksnį, nurodė, kad 45% visų pagrindinių tautinio atgimimo veikėjų buvo kilę iš Suvalkijos, pristatė visas svarbesnes to meto politines sroves ir jų siekimus. Jo paskaitą papildė Vilniaus universiteto istorijos mokslų doktorantas Gintaras Mitrulevičius, kalbėdamas apie Lietuvos socialdemokratią Lietuvos valstybingumo atkūrimo procese. Jis nušvietė lietuviškosios socialdemokratijos kelią nuo 1893 m., kada susibūrė pirmoji socialdemokratų grupė, kuri per daugią (1895), 1896 m. gegužės 1 d. susiformavo į politinę partiją su savo politine programa, papasakojo apie socialdemokratų vaidmenį, atkuriant Lietuvos nepriklausomybę 1918 metais. Jis analizavo įvairias partijos programas, ten keltus reikalavimus, ir nurodė įvairius sąryšius su vakarų socialdemokratiniais judėjimais.

Popietinius svarstymus pradėjo Lyono univ. istorijos prof. dr. Eberhardas Demmas, kalbėdamas tema „Lietuvos 1918 metų vasario 16 d. nepriklausomybės paskelbimas — lietuvių tautinis mitas“. Paskaitininkas, remdamasis archyviniais aktais ir detalai sekdamas istorinių įvykių raidą, bandė pagrįsti savo jau anksčiau suformuluotą tezę, kad ne Lietuvos Tarybos 1918 m. vasario 16 d., o 1917 m. gruodžio 11 d. nutarimas turėtų būti laikomas tikruoju nepriklausomybės paskelbimu. Diskusijose paaiškėjo, kad lietuvių istoriografijoje Tarybos nutarimų vertė ir reikšmė jau seniai nagrinėta, todėl liko neaišku, kiek toks akcentų pakeitimas, jei jis ir būtų pagrįstas, pakeistų ankstesnį žvilgsnį į įvykių raidą.

Vilniaus univ. istorijos fakulteto prodekanas doc. dr. Zenonas Butkus kalbėjo apie Vokietijos ir SSRS diplomatinį bendradarbiavimą Baltijos šalyse 1920-1939 m. Paskaitininkas, remdamasis archyviniais šaltiniais, atskleidė, kad SSRS ir Vokietijos diplomatinis bendradarbiavimas Baltijos šalyse nebuvo vien įprasti diplomatiniai kontaktai, tai buvo abiejų šalių specifinė politika. Ji sutrukdė Baltijos valstybės politškai suartėti, sudaryti sąjungą, stiprinti saugumą. Taip buvo rengiamasi 1939 m. padalinimui.

Paskutinę suvažiavimo paskaitą skaitė teisininkas dr. Andreas Holsteinas iš Bonnos apie 20 amžiaus Lietuvos konstitucijas. Jis išnagrinėjo 8 konstitucijas, kurias Lietuva per 80 metų turėjo, ypač at-

CLASSIFIED GUIDE

IVAIROS

ELEKTROS (VEDIMAI) — PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ NAMŲ SVEIKATOS IR GYVYBES DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Karo kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

STASY'S CONSTRUCTION
Stalio darbai, rūšių, vonių ir virtuvų įrengimas; priestatai; keramikos plytelės; "sidings", "soffits", "decks", "gutters", plėkšti ir "shingle" stogai; cementas, dažymas. Turiu darbo draudimą.
S. Benetis, tel. 630-241-1912

RIVERDALE AUTOMOTIVE
Padėdame parduoti, suremontuoti arba pigiai nusipirkti automobilį mūsų aikštelėje arba auto-varžytinėse. Padėdame persiūti automobilį, motociklą ar komercinę siuntą į Lietuvą. Reikalingas skaidininkas.
Tel. 708-261-6266

Washington, D.C. lietuvių savininko „landscaping“ kompanija ieško 2 darbininkų. Pradinė alga \$6.00 į val. Vietą gyvenyti bus parūpinta už \$130 į mėn. vienam asmeniui. Reikia turėti darbo leidimą. Kreiptis: Alex, tel. 202-244-2373.

HELP WANTED
Part time handy man for southwest Chicago repairs.
773-434-5201

Baltic Bakery praneša, kad šakotis (Baumkuchen) galima užsisakyti tel. 773-523-1510 ir atsiimti iš kepyklos, 4627 S. Hermitage Ave. Galime pristatyti į Čikagos pietvakarių priemiestius.

773-535-9500

NEKILNOJAMO TURTO

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(773) 586-5959
(708) 425-7160

RIMAS LSTANKUS

- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Pensininkams nuolaida

ALANTA FINANCIAL CORP.

3240 N. PULASKI RD.
CHICAGO, IL
Ieškote automobilio?
• padėdime pigiai nusipirkti iš varžytinių;
• maži mėnesiniai mokesčiai, norint pirkti išsimokėjimui;
• nėra kredito istorijos? Ne problema!
• automobilių draudimas geriausiomis sąlygomis.
Kreiptis:
Arūnas, tel. 773-205-7702.

G.L. Quality Body Shop

Automobiliai
Ieškote — nupirksime. Patekote į avariją ar sugedo auto. — suremontuosime. Norite išsiųsti į Lietuvą — išsiųsime. Skambinkite 815-723-7650.

SŪDYTOS SILKĖS IŠ KANADOS!

Užsakykite šventėms jau dabar!
20 svarų statinaitė — \$33.00
8 svarų statinaitė — \$19.00
Skambinkite 708-687-5627.
Pristatome UPS

BALTIA EXPRESS CO. LTD.

PREZ. VIDMANTAS RAPŠYS
MENEDŽ. ALGIMANTAS BARNIŠKIS
NAUJAMETINIAI SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Priimami iki lapkričio 24 d. kasdien
7269 S. Harlem Ave., Bridgeview, IL 60455
TEL. 1-800-SPARNAI / 1-800-772-7624
1554 Carmen Drive, Elk Grove Village, IL 60007
TEL. 1-800-AMBER XP / 1-800-262-3797
JAUNIMO CENTRE šeštadieniais
nuo 8 val. r. iki 12 val. dienos

kreipdamas dėmesį, kokį poveikį jos turėjo valstybės valdymo sistemai. Ilgiau apsisoto, vertinandamas dabartinę Lietuvos konstituciją, kuri sukuria semi-prezidentinę valdymo sistemą parlamentinės sistemos rėmuose. Vyriausybės sudaro silpniausią grandį tarp dominuojančio parlamento ir tarsi nesutarimą derinto funkcijas turinčio prezidento.

Vakare kamerinės muzikos koncerte grojo fortepijoninis duetas Lietuvos nacionalinės premijos laureatai Rūta ir Zbignevas Ibelhauptai iš Vilniaus. Jie atliko M. K. Čiurlionio, F. Schuberto, J. Brahmo ir S. Rachmaninovo kūrinius, skirtus fortepijonui keturioms rankoms. Didelių muzikinių įsijautimų ir tobula atlikimo technika jauni muzikantai sužavėjo publiką. Vakaras baigėsi bendru pobūviu, kurio metu buvo progos pasikeisti dienos išpūdziais.

Sekmadienį LKI nariai susirinko į savo metinį posėdį, kad aptartų einamuosius reikalus

ir ateities planus. Instituto veikla juda įprastu keliu pirmyn. Atsiveria vis didesnės bendradarbiavimo galimybės su Lietuvos ištaišomis. Biblioteka ir archyvas auga ir toliau yra tvarkomi A. Hermano bei L. Kairio. LKI valdybos patiekta ir kontrolieriaus Petro S. Odinio patikrinta 1996 m. pinigų apyskaita buvo patikrinta, ir valdyba už tuos metus jau neatsakinga. Į naują valdybą išrinkti: vedėjas — Vincas Bartusevičius, vedėjo pav. — dr. Vilius Lėnertras, sekr. — dipl.-bibl. Artūras Hermanas; kontrolierius — muz. Petras S. Odinis. Į kitą suvažiavimą numatyta kvieisti Vokietijos jaunus tyrinėtojus, rašančius savo mokslinius darbus lietuviškomis temomis. Suvažiavimą globojo Vasario 16 gimnazijos vadovybė ir ūkio personalas. Vakaraus vakarais rūpinosi Romuvos moterų klubo narės O. Šiugzdinienė ir I. Timpienė.

Vokietijos LB Valdybos „Informacijos“ biuletenis, 1998, Nr. 3.

ATSISVEIKINAME

1944 m. vasara. Artėja raudonasis siaubas. Ūkininkas, kariškis Pranas Šapalas, žmona Hortenzija ir trys dar mažytės dukrelės Aldona, Nijolė ir Milda palieka mylimą Plungę, tėvynę Lietuvą ir keliauja nežinon.

Pabėgėlių stovykla Vokietijoje. Pranas rūpinasi ne vien savo šeima ir naujagime Apolonija, bet ir vargan patekusių ir iš stovyklos pašalintais lietuviais, randa laiko, noro, juos šelpia maistu, padeda kiek gali.

Ir vėl šeima keliauja į sveitą Ameriką. Čikagoje įsikuria, dirba, augina dukras, dalyvauja lietuviškoje veikloje. Jau 1962 m. nusiperka Lemonto žemės ir atkuria lietuvišką sodybą. Savo rankomis pastato kryžių, taip, kaip Lietuvoje buvo statomi, sodina geleis, medžius, pradeda bitininkauti. Kiek didaus smulkaus draugams dalina gėlių daiktus, medelius. Išteka dukros, augina vaikus. Lemonto lietuvių telkinys auga, vaikaičiai lanko Maironio liuanistinę mokyklą, dainuoja, šoka, o pir-

moji vaikaitė Rasa, gabi muzikaitė, su savo akordeonu visur dalyvauja: LB renginiuose, minėjimuose, gegužinėse. Šalia Prano ir Hortenzijos gyvena dukros Aldonos ir zento Vytauto Šoliūnų šeima, kuri taip pat veikli telkinio gyvenime.

Kas prašo aukų, gauna — Pranas siūnia visiems. Kelis kartus lankosi Lietuvoje, tėviškėje ir ten tiesia pagalbos ranką. Ir šiandien prisimenu jų sodyboje išdainuotą dainą, Prano išaugintus agurkus su jo bitelių medumi. Jei kada nors, kas nors rašys Lemonto lietuvių istoriją, joje pirmas Šapalų ir Šoliūnų šeimos. Laikas bėga, vaikaičiai auga, savo vaikus augina lietuviška dvasia ir kalba.

Šiandien atsisveikiname su Pranu, kuris paruošęs savo sodybą ir biteles žiemai, iškeliauja Amžinybėn. Klausiu dukrų, vaikaitių, kaip jos prisimena Senelį. Visų atsakymas tas pats: mylėjo Lietuvą, šeimą, gamtą, didžiavosi budamas žemaitiu. Padėjo visiems, patarė kas patarimo

prašė, pasakojo apie Lietuvą. Paskutinę dieną prašė vaikų rūpintis žmona Hortenzija.

Koplyčioje visų vardu atsisveikino vyriausia vaikaitė Rasa, kurios pagrindinė mintis buvo: „Jis visada buvo su mumis“. PLB fondo vardu atsisveikino Kazys Laukaitis, Palaiminto J. Matulio koplyčioje giedojo Praurimė Ragenė ir misijos choras.

Ilsėkis Ramybėje!
B. Kronienė

ŽYDŲ GENOCIDŲ AUKŲ ATMINIMUI

Spalio 28 d. Kauno fotografijos galerijoje „Fujifilm“ atidaryta Antano Sutkaus fotografijos paroda „Pro memoria“. Žinomas fotomenininkas ją skiria „didžiosios akcijos“ atminimui, kai 1941 m. spalio 28 d. Kauno IX forte buvo sušaudyta 9,200 žydų.

Per stebuklą mirties išvengusių žydus A. Sutkus pradėjo fotografuoti 1988 metais per Sąjūdžio renginius IX forte, o vėliau per kitus žydų genocido kankinių atminimui skirtus renginius.

Parodoje eksponuojama apie šimtas darbų, kuriuose Kauno gete, Štuthof, Dachau koncentracijos stovyklose kalėjusių žydų portretai, jų kančias primenančios vietos.

A. Sutkus yra vienas iš Lietuvos fotografijos meno draugijos kūrėjų. Fotomenininkų sąjungos pirmininkas. 1990 metais jis buvo apdovanotas Valstybine premija, o praėjusiais metais — IV laipsnio kunigaikščio Gedimino ordinu.

Su šia paroda jau turėjo galimybę susipažinti Vašingtono Holokausto muziejaus, Izraelio, Vokietijos parodų lankytojai.

Paroda Kauno „Fujifilm“ galerijoje veiks dvi savaitės vėliau ją galės pamatyti ir kitų Lietuvos miestų gyventojai.

(atsakingas už palaikų perlaidojimą), ministras pirmininkas G. Vagnorius, krašto apsaugos ministras Č. Stankevičius, LDK Birutės draugijos Kauno skyriaus pirmininkė E. Almonaitienė ir sūnus Vytautas Černius. Kalbėtojai priminė brigados generolo J. Černiaus nuopelnus Lietuvos kariuomenei, jo, kaip valstybininko, pasiekimus, pasakojo apie šeimyninį gyvenimą, darbą ir visuomeninę veiklą sveit. Vytautas Černius padėkojo šalies vyriausybei, Kauno miesto savivaldybei, karinių struktūrų vadams ir visuomeninių organizacijų vadovams už tėvų pagerbimą ir pagalbą perlaidojant palaikus.

Į Kauno miesto savivaldybės kavinę gedulingiems pietums buvo pakviesti generolo giminės ir kviestiniai svečiai.

Rugsėjo 19 d. Kupiškėje — J. Černiaus gimtinėje buvo iškilmingai atidengtas paminklas, o Kupiškio kultūros centre — atidaryta paroda. Iškilnėse dalyvavo rajono vadovai, gyventojai ir giminės.

S. Ignatavičius

Pranas ir Hortenzija Šapalai

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.Š.A.

ELZBIETA SKINDERIENĖ

Minint mano Sesers mirties sukaktį, šv. Mišios už jos sielą bus aukojamos š.m. lapkričio 22 d. 10:30 val. ryto Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje.

Kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose Mišiose ir prisiminti a.a. Elzbieta maldos.

Sesuo Jadvyga Poškienė ir jos šeima.

Mylimam Seneliui ir Tėvui

A.Š.A.

PRANUI ŠAPALUI

iškeliauvus Amžinybėn, „Spindulio“ vadovei RASAI POSKOČIMIENEI, ALDONAI ŠOLIŪNIENEI ir plačiai ŠAPALŲ giminei reiškiamė gilią užuojautą.

Tautinių šokių grupė „Spindulys“

Ilgamečiui Čikagos lietuvių golfo klubo nariui

A.Š.A.

DR. VYTAUTUI DARGIUI

mirus, širdingą užuojautą reiškiamė jo sūnui LIŪTAURUI ir visai Velionio šeimai.

Čikagos Lietuvių golfo klubas

A.Š.A.

IZIDORIUI GORIUI

Montreal mieste, Kanadoje, mirus, dukrą BRONĘ, žentą FELIKSĄ BOČIŪNUS, sūnų KESTUTĮ su šeima Lietuvoje, skausmo valandoje užjaučiam.

O. Adomaitienė
V. ir L. Adomavičiai
A. ir D. Arlauskai
J. ir A. Bagužiai
V. ir G. Beleckai
A. ir G. Čekauskai
B. ir J. Čepukai
V. Dėdiniene
V. ir M. Derenčiai
D. ir A. Dulaičiai
S. Estkienė
V. ir G. Gečai
Kun. I. Gedvila
P. Grigalauškas
A. ir J. Janonai
S. Kačinskienė
A. ir L. Kvečai
V. ir B. Labučiai
E. Lukienė
J. ir J. Macijauskai
V. ir S. Maciai
P. ir D. Mackai
J. ir S. Mačiulaičiai
V. ir O. Mamaičiai

J. Mamaitė
B. Matuzienė
V. Mikutis
kun. L. Musteikis
A. ir B. Nakai
A. ir J. Nakai
M. Naruševičienė
M. Okienė
A. Pečkaitienė
J. ir O. Peleckiai
dr. M. ir E. Poulik
D. ir S. Prancevičiai
J. ir K. Ratnikai
J. ir L. Savaičiai
A. ir D. Savickai
G. Shatienė
A. ir R. Strazdžiai
J. ir D. Sūdžiai
L. ir D. Vaitkevičiai
A. ir D. Velavičiai
J. ir A. Vyšniauskai
H. ir V. Zitikai
J. ir V. Zubavičiai
V. ir E. Žebertavičiai

Sunny Hills, Florida

DRAUGAS, 1998 m. lapkričio 18 d., trečiadienis

5

• Nors negaliu pakeisti vėjo krypties, galiu taip nustatyti savo bures, kad visuomet tikslą pasieksiu.

Jimmy Dean

• Per daug žinome, kad galėtume būti skeptikai, bet per mažai, kad galėtume būti dogmatiški.

Blaise Pascal

A.Š.A.

PAULINE SHARAUSKIENĖ Dargytė

Gyveno Paw-Paw, MI, anksčiau Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje.

Mirė 1998 m. lapkričio 15 d., sulaukusi 99 metų.

Gimė Lietuvoje, Kalifornijoje.

Nuliūdę liko: anukas dr. Randall Summers su žmona Kathy; anūkė Paulette Kasper; keturi proanukai ir keturi pro-proanukai.

Velionė buvo žmona a.a. Frank ir motina a.a. Florence Summers.

Velionė pašarvota ketvirtadienį, lapkričio 19 d. nuo 2 iki 3 val. p.p. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.). Po religinių apeigų laidojimo namuose 3 val. p.p., Velionė bus palaidota Tautinėse lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidojimuose.

Nuliūdę: **anūkai, proanukai ir pro-proanukai.**

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

Brangiai Draugei

A.Š.A.

Dr. ALBINAI PRUNSKIENEI

mirus, giliame skausme pasilikusiomis dukroms adv. MARIJAI, dr. TERESEI, sūnui JONUI ir jų šeimoms bei visiems artimiesiems reiškiamė nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

*Aldona ir Gediminas Griniai
Vida Tumasonienė
Aldona ir Vaclovas Valiai*

Medicinos studijų draugei

A.Š.A.

DR. ALBINAI PRUNSKIENEI

mirus, gilią užuojautą reiškiamė dukroms dr. TERESEI, adv. MARIJAI, sūnui dr. JONUI ir jų šeimoms, ir kartu su jais liūdime.

*Alina ir Vandelinas Domanskiai
Aldona ir Antanas Lipskiai*

PADĖKA

A.Š.A.

BRONĖ ČIŽIKAITĖ

Mūsų brangi ir mylima Sesutė, mirė 1998 m. spalio 16 d. 3 val. naktį, palaidota spalio 19 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, paliko mus begaliname liūdesyje.

Nuoširdžiausiai dėkojame Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo didž. gerb. klebonui kun. Antanui Puchenskiui už maldas koplyčioje, gedulingas šv. Mišias už Velionės sielą ir palydėjimą į Amžino Poilsio vietą.

Gili padėka gerb. prelatui D. Mozeriui už maldas koplyčioje. Nuoširdi padėka gerb. kun. Fabijonui Kireliui už maldas koplyčioje, šv. Mišias ir už prasmingą pamokslą bažnyčioje. Nuoširdus acū Antanui Drūčiui už šv. Mišių skaitinius. Acū labai sol. Danai Stankaitytei už įspūdingą giedojimą šv. Mišių metu, muz. Algiiui Barniškiui už palydą vargonais. Gili padėka dr. Petrui Jokubkai, Brighton Parko LB pirm. Salomejai Daulienai tarusiems jautrius atsisveikinimo žodžius.

Nuoširdžiausią padėką reiškiamė visiems giminiams, draugams ir pažįstamiems atsilankiusiems koplyčioje ir laidojimuose.

Esame giliai dėkingi už atsiųstas gražias geleis, už prašytas amžinąsias šv. Mišias ir novenas. Taip pat dėkojame visiems ypac gausiai aukojusiems Almos Fondui. Nuoširdi padėka p.p. Mikutaičiams ir p.p. Eidukams už buvimą su mumis mūsų skausmo valandoje.

Reiškiamė gilią padėką karsto nešėjams: dr. P. Jokubkai, M. Mikutaičiui, P. Povilaičiui, E. Eidukui, P. Stelmokui ir J. Butvilai, suteikusiems velionei paskutinį patarnavimą. Dėkojame laidojimų direktoriui Gaidas-Daimid už rūpestingą gražų ir malonų patarnavimą. Visų dalyvių toks nuoširdumas ir gerumas stiprina mus ir padeda mums pergyventi skausmą, netekus mylimos sesutės.

Didžiai skausmė likę: **sesutės Eleonora ir Jadvyga, svainis Petras Gruodis ir visi kiti giminės.**

LIETUVOJE PERLAIDOTI GENEROLO J. ČERNIAUS IR JO ŽMONOS PALAIKAI

Velų rugsėjo 16 dienos vakarą „Lietuvos avialinijų“ lėktuvu per Londoną iš JAV, sūnui Vytautui pasirūpinus, buvo atgabentos urnos su buvusio Lietuvos Respublikos ministro pirmininko brigados generolo Jono Černiaus (1898-01.06 - 1977.07.03) ir jo žmonos Veronikos (1898.05.29 - 1979.11.27) palaikais.

Kitos, rugsėjo 17 d., rytą 9 val. Arkikatedros Šv. Kazimiero koplyčioje buvo aukojamos šv. Mišios. Jose dalyvavo vyriausybės ir Seimo nariai, Lietuvos atsargos karininkų sąjungos atstovai (kai kurie jų su brigados generolu J. Černiumi tarnavo iki sovietinės okupacijos), Vilniuje dislokuotų kariuomenės dalinių kariškiai, giminės, visuomeninių organizacijų ir politinių partijų atstovai, miesto gyventojai.

Po šv. Mišių laidojimo kolumbariume su urnomis iš Vilniaus išvyko į Kauną. Ten urnos buvo pastatytos Kauno karininkų Ramovės salėje, kurioje kabėjo J. ir V. Černių portretai, Ramovės vestibiulyje veikė J. Černiaus gyvenimo ir veiklos ekspozicija. Netrukus prie urnų Garbės sargyboje stėjo Kaune dislokuotų kariuomenės dalinių karininkai: kariniai inžinieriai, karo aviatoriai, savanoriai, kariniai medikai, jėgerių bataliono, VRM I vidaus tarnybos pulko atstovai. Prie urnų buvo padėti vainikai ir geleis. Brigados generolą J. Černių pagerbė ir vainikus padėjo Šaulių sąjungos vadas majoras L. Bakaitis, Lietuvos atsargos karininkų sąjungos Kauno skyriaus pirmininkas dimisijos pulkininkas.

Garbės sargyba stovi prie urnų su buvusio Lietuvos Respublikos ministro pirmininko brigados generolo Juozo Černiaus ir jo žmonos Veronikos palaikais, kurie amžinam poilsiui atgule Kauno Petrašiūnų kapinėse.
Jono Ivaskėvičiaus nuotr.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Kun. Juozas Vaišnys, SJ, stipriai sušlubavus sveikatai, atsidūrė Sv. Kryžiaus ligoninėje, Čikagoje. Butų labai gražu, kad visi, kurių gyvenimą palietė šio darbštus, veiklaus ir pareigingo kunigo mintis ar ranka, turėtų jam pasiūlyti gražiausius linkėjimus greitai pasveikti ir vėl grįžti prie prasmingų darbų. Tačiau laiškelius kun. Vaišniui siųskite ne į ligoninę (nežinia, kiek ilgai jis ten bus), o į t. jezuitų namus.

Vakara su kun. Vyt. Bagdanavičiumi, MIC, rengia M.K.Čiurlionio galerija ir Lietuvių Rašytojų draugija š. m. lapkričio 20 d. Jaunimo centre.

Rašytoja Danutė Brazytė Bindokienė jaunimui yra parašiusi daug knygų. Tarp jų – ir knygą „Angelų sniegas“, kuri nuo platintojų lentynų „nutirpo“ lyg pavasario sniegas. Panašaus likimo susilaukė ir dvi šios rašytojos išleistos „Lietuvių papročiai ir tradicijos“ ir „Lietuvių papročiai ir tradicijos“ knygos laidos. Trečioji šios knygos laida vėl užpildė platintojų lentynas. Kviečiame išsityti!

Mildute Savickaitė ir „Žiburelio“ mokyklos vaikai – Margutis.

SKELBIMAI

• **Praleiskite vieną savaitę** šią žiemą plaukiant saulėje **Karibų jūroje**. Septynios dienos – 1999 m. sausio 31 d. – vasario 7 d. Kaina \$1,339. First Class Travel, tel. 847-392-6320 arba 1-800-470-3358.

• **Legaliai dar galima išrūpinti „Social Security“**. E.Sumanas, tel. 1-708-720-2651.

• **Lemonte TRANSPAK** įstaigos naujos darbo val., šešt. 9-1 v.p.p., sekmd. 9-1 v.p.p. Tel. 1-630-257-0497.

• **Pinigai, maisto siuntiniai Kalėdoms.** TRANSPAK, 4545 W. 63rd Street,

Lietuviškų blynų pusryčiai ruošiami Šv. M. Marijos Gimimo parapijos salėje, Marquette Parke, sekmadienį, lapkričio 22 d., po 8, 9:15 ir 10:30 val. Mišų. Visi kviečiami į parapijos salę pasiūlyti, pabendrauti ir paremti šią lietuvišką parapiją.

„Saulutė“, Lietuvos Vaidų globos būrelis su kalėdiniu sveikinimu A. Adamkieni priedu ir pinigine auka, kad paremtų jos šalpos darbus. Norintys prisidėti prie „Saulutės“ dovanos, kviečiami siųsti savo aukas „Saulutei“, 419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089. Aukos nurašomos nuo mokesčių. Sveikinimas ir aukos su aukotojų sąrašu bus perduotos A. Adamkieni gruodžio viduryje.

„Sietuvos“ skautininkių ir vyresnių skautų draugovės sueiga šeštadienį, lapkričio 21 d. 1 val. p.p. vyks Ateitininkų namuose, Lemon-te. Bus aktuali odos ligų specialisto dr. K. Juco paskaita. Visos narės ir mūsų veikla susidomėjusios sesės kviečiamos dalyvauti.

Korp! Neo-Lithuania Čikagos skyrius ir vyr. valdyba kviečia visus korporantus, jų gimines bei draugus į korporacijos šventes pietus sekmadienį, lapkričio 22 d., 12:30 val. p.p., Mabenka restorane, 7844 S. Cicero. Rezervacijos būtinos. Skambinkite Daivai Meilenei, 708-636-5347 iki lapkričio 19 d.

Dėmesio! Naujas Lithuanian Mercy Lift adresas: Lithuanian Mercy Lift, P.O. Box 88, Palos Heights, IL 60463, tel. 708-448-6173, fakso numeris 708-388-2059.

Kalėdinė mugė-bazaras Pasaulio lietuvių centre bus gruodžio 5-6 d., nuo 9 val. r. iki 4 val. popiet. Tai puiki progą nusipirkti šventės dovanų, kuriomis pradžiuojinsime savo artimuosius. Be to, galėsite skaniai papiegti. Jei norite patys ką parduoti, išsinuomokite stalą, paskambinkite Aldonai Palekieni tel. 708-448-7436.

ATEITININKŲ JAUNIMO ŽIEMOS KURSAI

Tradiciniai „kalakursai“ ir Žiemos kursai Dainavoje vyks gruodžio 26-31 d. Bus atskiros programos 8-10 ir 11-13 klasių jaunimui. Šiomet ilgametiai kursų programos rengėjai pasigės a.a. Vytauto Vyganto vadovaujančių minčių kursų programos ruošoje. Patys baigę šiuos kursus ir daug metų kartu dirbę su a.a. dr. V. Vygantu – Birutė Bublienė, Mirga Girmiuvienė, dr. Vejas Liulevičius, dr. Audrius Polikaitis ir Monika Vygantaitė ruošia šiuo metų kursų ideologinę programą. Dalyvavimas kursuose 180 JAV dolerių, asmeniui užsiregistravusiems iki gruodžio 16 d. Registraciją priima Monika Vygantaitė, tel. 708-366-3808. Registracijos lapai gaunami pas kuopų globejus ir registratorę.

„MARGUTIS II“ GYVUOJA

Chicago, IL 60629. Tel. 1-773-838-1050.

• **William Unakis, Morton, IL,** reguliariai kas du mėnesius atsiunčia po \$100 Lietuvos našlaičių paramai. Geradariui Lietuvos vaikų vardu dėkojame. **Edvardas Zunaris, Boston, MA,** paskaitės „Bridges“ žurnale Jeanne Door straipsnį apie Lietuvos našlaičius, atsiuntė jų paramai \$100. \$30 Lietuvos našlaičių aukojau Nijolė ir **Jonas Izokaičiai, St. Joseph, MI;** \$10 aukojau **H.Kernagienė, Chicago, IL.** Visiems aukotojams dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.

• **Lietuvių fotografijų 27-oje parodoje** dalyvauja 166 fotomenininkai. Bus kelios šios parodos ekspozicijos. Pirmosios, „Geraiusia mano 1998 m. fotografija“, atidarymas įvyks šį šeštadienį, lapkričio 21 d. 7:30 v.v. Lietuvių Dailės muziejuje, Lemont, IL. Visus kviečia atsilankyti parodos rengėjas **Budrio Lietuvių Foto archyvas.**

• **Lapkričio 14 d. „Drauge“** per apsirinkimą buvo išspausdintas klaidingas **American Travel Service** skelbimas. Pataisytas skelbimas buvo išspausdintas lapkričio 17 d. Bus vėl spausdinamas, kaip paprastai, šeštadieniais. Atsiprašome.

„Margutis II“ valdyba lapkričio 10 d. susirinko į eilinį posėdį. Posėdyje dalyvavo: Birutė Jasaitienė, Vaclovas Momkus, Dalia Sruogaitė, Bronius Siliūnas ir Marija Remienė. Buvo svarstyta „Margutis II“ finansinė būklė. Valdybai kelia susirūpinimą radijo laidų išlaikymas. Prailginus programos laiką, reikia daugiau mokėti radijo stociui, o taip pat padidėjo ir kitos išlaidos. Dabar „Margutis II“ gauna tiesioginius pranešimus iš Lietuvos kultūros ministerijos, iš prezidentūros, ir iš kitų Lietuvos valdžios pareigūnų. „Margutis II“ valdyba ypač dėkinga radijo laidų klausytojams už šio rudens vajeis aukas. Šios aukos ir organizacijos parama įpareigoja mūsų radijo bangomis ir toliau skleisti žinias mūsų lietuviškai visuomenei. „Margutis II“, kol jis egzistuos, visada išliks ištikimas savo steigėjo, muziko Antano Vanagačio idėjai: skleisti lietuvišką žodį, muziką bei informaciją lietuvių visuomenei. Posėdžio metu svarstėme, kaip pagerinti radijo laidų programą, ir atkreipėme dėmesį į klausytojų pastabas. Valdyba laukia „Margutis II“ klausytojų komentarų bei pastabų. Jei tik įmanoma, „Margutis II“ radijo laidų vedėjai stengsis prisitaikyti ir pagerinti mūsų pildyti.

„Margutis II“ valdyba dėkinga JAV LB Kultūros tarybos radijo premijų komisijai, kuri „Margutis II“ premijavo, kaip geriausią 1998 metų laidos programą.

M.R.

Redaguoja J.Plačas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

RUDENĖLIS

Beržo kasos
Susivėlė.
Lapai laša.
Rudenėlis.

Vejai siaučia
Po palaukę,
Debesėliai
Plaukia, plaukia...

Margus žiedus
Šalnos kanda,
O į pietus
Paukščiai skrenda.

Mes gimtinėj,
Palei kelią
Pasodinom
Daug medelių.

Augs čia kriaušės,
Obelaitės –
Lieknos, grakščios
Kaip mergaitės.

Uosiai augs
Ir žuoliukai –
Dailūs, stiprūs
Kaip berniukai.

Jonas Lapašinskas

AINIS

Šį žodį sugalvojo J. Basanavičius ir pirmą kartą pavartojo „Aušroje“ (1885). Kalbininkai nesutinka dėl šio žodžio netikslaus darybos. Basanavičius sudarė veikiausiai iš savo krašto terminų formos aina – eina. Vadinasi, ainiai yra po mūsų „einantieji“. Prof. A. Salys (1902-1972) spėja, kad Basanavičius galėjęs turėti įtakos ir vokiečių der Nachkomme – palikuonis ar net Jono Brektūno (1536-1602) raštuose vartotas atainis – atėjūnas.

Jonas Jablonskis rašė, jog „Anūkų ar ainių“ ir „proanūkių, proainių“ vietoje pats aš iš žmonių ir raštų kalbos tevar-tu paprastai žodžius vaikaitis, čiai, vaikų vaikai, vaikaitūnas, nai“. Juozas Balckonis savo redaguotame „Lietuvių k. žodyne“ žodį ainis paaishkina žodžiu papėdininkas. Palikuonio reikšmė šį žodį vartojo ir J. Jablonskis.

Kalbininkams ainis nepatiko. Tačiau visi kitaip apie jį mano poetai. Maironis ir kiti poetai šį žodį ir išplatino. O Julius Janonis net ir literatūrinį slapyvardį pasirinko Vaidilos Ainis. Kad žodis ainis nėra labai gudriai padarytas, galbūt liudydų ir tas faktas, kad kartais ir rimti, gerai savo gimtąją kalbą mokantys žmonės ima ir pavartoja šį žodį ne palikuonio, o protoveio reikšme. Tačiau poetai šį kartą pasirodė galingesni negu kalbininkai ir žodžio ainis vengti tikrai nevertėtų.

Algirdas Sabaliauskas

MŪSŲ DIENOS Antradienis

Antradienis buvo skirtas gamtai. Mes mokėmės apie gėles ir kitus augalus. Visi būreliai dalyvavo gamtos ieškiniuose žaidimuose. Reikėjo surasti įvairių gėlių, augalų net piktžolių. Vakare buvo laužas. Dainavome, vaidinome ir juokėmės. Gamtos dieną mes tikrai pamatėme, kad Dainava yra labai graži.

Lina Beržinskaitė ir Vaiva Bučmytė

Ferynės ZVAIGŽDUTĖ

Isteigta Lietuvių Mokytojų Sąjungos Čikagos skyriaus

Ernestukas džiaugiasi pagavęs pirmąją žuvelę

Trečiadienis

Trečiadienį buvo sporto šventė. Rytą visi stovyklautojai susisikirė į komandas. Paskui visi susirinko prie vėliavų. Vyko įvairios rungtynės sporto aikštėje: kvadratas, futbolas ir tinklinis. Karšta saulė degino visus. Po pietų vyko plaukimo varžybos ežere. Po intensyvių plaukimo ir nardymo varžybų, stovyklautojai metė vienas kitam vandens pilnus balionus. Bėgimo lenktynės buvo ypatingos. Sušilę ir pavargę sportininkai susirinko pasirodyti vakarinei programai. Po pasirodymų buvo vėliavėlių žaidimas. Vėliau buvo pranešta, kad pilkoji komanda „dūda man“ laimėjo olimpiadą. Vakare vyko greit sumigo.

Lina Sirgėdaitė

Abi JAS 1998 m.
stovyklautojos Dainavoje („Dainavos knygu lentyna“)

MOLIŪGŲ PJAUSTINĖJIMAS

Jeigu jūs norite išpaustyti moliūgą, jums reikia specialaus peiliuko, šaukšto, popieriaus, pieštuko ir aštrių plastikinių pagaliukų.

Pirmiausia nupiešk ką nors baisaus ant popieriaus ir užklijuok piešinį ant moliūgo su lipinuku. Tada nupjauk moliūgo viršų, išimk visas sėklas su šaukštu. Su aštriu plastikiniu pagaliuku išbadyk skylės moliūgą pagal nupieštą piešinį linijas. Baigęs tą daryti, nuimk popierių ir išpaustyk tas vietas, kur yra skylės ir – baigta.

Rima Šeštokaite

GALVOSŪKIO NR. 6 ATSAKYMAS

Automobilis buvo užkeltas ant sunkvežimio ir vežamas iš fabriko į krautuvę. Jis važiuo sunkvežimiu, kaip žmonės važiuoja autobusu.

GALVOSŪKIO NR. 8 ATSAKYMAS

Rebuso mįslė: „Tėvas su adatytem, motina su gromatytem, vaikai su uodegytem“. (Agrastas).

GALVOSŪKIO NR. 9 ATSAKYMAS

1 Pup – šuniukas, 2 cup – puodukas, 3 cap – kepurė, 4 can – metalinė dėžutė, 5.

GALVOSŪKIS NR. 27 (Piešinėliai)

Pasizūrėję į piešinėlius, visus pavadinimus parašykite lietuviškai. (5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 29

A. Iš žemiau surašytų žodžių išrinkite ir surašykite vienoje eilutėje balsius, kitoje – priebalsius: Žydėti, obelys, grįžta, drąsus, karys. B. Žemiau surašytiems žodžiams sugalvokite po sakinį: Ginė – gynė. Skus – skūs. Kasti – kasti. Lis – lys – liš. (5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 30

1. Nuo kada namų statybai pradėta vartoti „Two - by Four“? 2. Kada prasidėjo dangoraižių era? 3. Ar tiesa, kad mes savo eros metus skaičiuojame nuo Jėzaus Kristaus gimimo? 4. Kas matematikoje sugalvojo lygybės simbolį? 5. Kas sugalvojo dalybos simbolinį ženklą? Atsiuntę kun. dr. E. Gerulis. Visi teisingai išsprendę ir plačiau paaiškinę gaus 10 taškų, o atsiuntę trumpus atsakymus – tik 5 taškus.

GALVOSŪKIS NR. 28 (Kryžiažodis)

1. Senovės Izraelio teisėjas ir kunigas. 2. Jokūbo sūnaus vardas. 3. Kur gyveno Abraomas sūnus Izaokas? 4. Ką žmonės pamatė danguje po didžiojo tvano? 5. Kaip buvo vadinamas kraštas, į kurį iškeleliavo Jokūbas, bijodamas brolio keršto? 6. Kam Jėzus pasakė: „Nulipk žemyn, aš ruošiuosi apsilankyti tavo namuose“? 7. Per kokią šventę Dievas atsiuntė mokiniams Šventąją Dvasią? 8. Kas pasirodė Gedeonui ir pašaukė jį išvaduoti Izraelį iš madianiečių? 9. Izaoko sūnus. 10. Pranašas, kuris buvo atsiųstas perspėti Judėjos žmonių, kad jie pasitaisyti. 11. Kaip vadinas kunigas, kuris rūpinasi parapija? 12. Vyriausias Sijos armijos karvedys. (10 taškų)

Sudarė aštuntos klasės mokinės Justina ir Kristina Zabielaitytės iš Rokiškio. Atsakymus siųskite be brėžinio.

